

1:1 Ri uyu-uyunya, ri kabare'epanya ndapapewali lino, re'emo Nuntu. Nuntu se'e sangkani-ngkani pai i Pue Ala pai Nuntu setu i Pue Alamo se'e.

2 Ungka ri pontepu'unya Nuntu se'e lawi sangkani-ngkanimo pai i Pue Ala.

3 Nuntu se'e mewali pu'u mpengaya-ngaya, pai mampapewali pura-puranya, bere'e anu tepewali ane banya Sira. **4** Nuntu se'e pebete ngkatuwu, pai katuwu anu mawai reme ri toline. **5** Reme setu merara ri kawaninya, pai bare'e nakoto mbani mamporo peraranya. **6** Ratamo samba'a tau anu ndapokau i mPue Ala, i Yohane to'onya. **7** Si'a rata mampobambarika kakononya reme setu, da naka naaya ntau pura-pura. **8** Banya si'a reme setu, paikanya si'a podo mampobambarika. **9** Reme anu monco, anu mampakareme toline pura-pura rata ri lino. **10** Nuntu re'emo ri lino, lawi Sira wo'u anu mampapewali lino paikanya bare'e naincani lino.

11 Sira rata ri tana-A ngkalio-A, paikanya bancaa bare'e mantarima Sira. **12** Paikanya mau ewance'e re'e wo'u wa'a ntau anu mantarima pai maaya Sira; tau se'e napapewali ana i mPue Ala. **13** Sira ndapoana banya ua elo ndaya ntolino, maka katuwu anu dawo'u ungka ri Pue Ala pu'unya. **14** Nuntu mewalimo toline, ri oyotamo peari-A, takitamo peawaa. Peawa setu ndatarima ua ka-Siranya Ana mPapa anu samba'a-mba'a. Mampojaya Sira kita mangkita i Pue Ala pai towe ndaya-A ri kita. **15** I Yohane rata mewali sabi, si'a mampobambarika, "Siramo se'i anu roomo kuto'oka komi, Sira da rata ri puri mantonda yaku, paikanya Sira meruu ngkabangke-A pai yaku, maka ri kabare'epanya re'e yaku, Sira lawi re'emo." **16** Sira buke pai towe; bere'e kapusnya, Sira mangadonco kita.

17 Padika i mPue tatarima mampoliu i Musa. Paikanya towe pai katodo i mPue Ala, ndapatongawa mampojaya i Yesu Kerisitu. **18** Bere'e tau anu mangkitamo i Pue Ala, jawa'anya Ana i mPapa anu samba'a-mba'a, anu siwia pai Papa pai mokenta pai Sira. Siramo anu mampatongawa i Papa ri kita. **19** Wa'a ntau makuasa nto Yahudi ri Yerusalem, mampokau wa'a ntadu mpanyomba pai wa'a nto Lewi njo'u ri Yohane da mampeoasi ri si'a, "Isema kojo siko se'i?" **20** Nasono mpayoa i Yohane, nato'o, "Yaku se'i banya Mokole Tadungkadago." **21** Meoasi wo'u tau se'e nato'o, "Ane ewance'e isema siko? Bara i Elia siko?" Mesono i Yohane, "Banya."

Meoasi wo'u tau se'e nato'o, "Bara siko Nabi?" Mesono i Yohane, "Banya." **22** Nato'o ntau se'e, "Ane ewance'e to'oka kami isema kojo siko se'i, da naka re'e sononya anu da kato'oka tau anu mampokau kami ka'isemanya siko se'i." **23** Mesono i Yohane, "Yakumo se'i anu nato'o i Nabi Yesaya: 'Tau anu meboo-boo ri pada bone, ndipalenekamo i Pue jaya-A.' " **24** Wa'a ntau anu napokau nto Parisi setu, **25** meoasi nato'o, "ane siko banya Mokole Tadungkadago, banya i Elia, banya wo'u nabi, wenu painaka mopariu siko?" **26** Mesono i Yohane nato'o, "Yaku se'i podo mampopariuka ue. Paikanya laumo ri oyomi tau samba'a anu bare'e ndiincani. **27** Sira rata mantonda yaku, paikanya sako da maledede so'o ntalupa-A yaku se'i bare'e sintinaja." **28** Pura-pura setu tepewali ri Betania, tondo mpebetea ngKoro Yarade, kare'e mpopariu i Yohane. **29** Bangke reme nakita i Yohane setumo i Yesu madadu si'a. Nepa nato'o i Yohane, "Peole, setumo Ana Bimba mPue Ala anu mangkoyo salaa ntolino. **30** Siramo anu kuto'o da rata mantondaraka yaku, paikanya Sira anu meruu ngkabangke pai yaku, maka ri kabare'epanya ndapoana yaku Sira lawi re'emo. **31** Riu-riunya yaku se'e bare'e kuincani isema Sira setu. Ntanoka yaku rata mampopariuka ue da naka banca Israeli mangaincani Sira." **32** I Yohane wo'u mawai posabi ewase'i, nato'o, "Kukita Inosa mPue Ala mena'u ewa puti'a ungka ri yangi metopa ri Sira. **33** Ri tempo setu bare'epa kuincani isema Sira. Paikanya i Pue Ala anu mampokau yaku mangariu pai ue, manto'okamo yaku, 'Ane nukita Inosa mPue Ala mena'u, nepa metopa ri tanoana tau samba'a, si'amo anu da mampopariuka Inosa mPue Ala.' **34** Nakita matakuku ngkalioku. Pai yaku mewali sabi kamonconya Sira Ana mPue Ala." **35** Bangke reme njau wo'u i Yohane mekakore pai anagurunya radua njairia. **36** Pangkitanya i Yesu moliu, nato'o, "Peole! Setumo Ana Bimba mPue Ala." **37** Butu nadonge anagurunya radua setu pompaunya ewance'e, liu-liu nalulu ntau se'e i Yesu. **38** Meteorobaka i Yesu, ndakita tau anu mangalulu Sira setu ndato'o, "Nunjaa anu ndipepali?" Mesono tau se'e nato'o, "Rabi, ri mbe'i kare'e mpeari-Mi Rabi?" (Rabi posokinya guru.) **39** Ndato'o i Yesu, "Ma'imo ndipampeole ngkaliomi." Tempo setu tinti aopo lauka reme. Ri eo setu tau se'e maroo-roo sangkani-ngkani pai Sira. **40** Samba'a ri oyo ntau radua anu malulu i Yesu setu madongemo pompau i

Yohane, i Andaria to'onya, kasangkompo i Simo Peturu. **41** Ganggara napepali i Andaria kasangkomponya i Simo, nato'oka si'a, "Kami momberatamo pai i Mesia!" (Mesia siwia pai Kerisitu posokinya: Mokole Tadungkadago.) **42** I Andaria mampoyunu i Simo njo'u ri Yesu. Ndapatomata i Yesu i Simo, ndato'o, "Siko i Simo ana i Yona. Siko da ndato'o i Kepa." (Kepa siwia pai Peturu ri basa Yunani, posokinya roka mbatu.) **43** Bangke reme ndapakanotomo i Yesu Sira malai njo'u ri Galilea. Ndapomberataka i Pilipu ndato'oka si'a, "Ma'i lulumo yaku!" **44** I Pilipu to Besaida salipu-lipu pai Andaria pai Peturu. **45** Napomberataka i mPilipu i Natanae, nato'oka, "Kami momberatamo pai tau anu nato'o i Musa ri raya ncura mPadika i mPue Ala, pai anu napowatika wa'a nabi. Sira setu i Yesu ungka Nasare, ana i Yusu." **46** Paikanya mesono i Natanae, nato'o, "Ara da re'emo sangaya anu madago da rata ungka ri Nasare?" Mesono i Pilipu nato'o, "Ma'i peole ngkaliomu." **47** Pangkita i Yesu kajela i Natanae, ndato'o, "Peole, setumo to Israeli mpu'u. Bere'e mbamba ri rayanya." **48** Meoasi i Natanae ri Yesu, nato'o, "Ewambe'i ndipaincani yaku?" Mesono i Yesu, ndato'o, "Bare'epa napeboo i mPilipu siko, kukitamo siko memou ri moko ngkaju ara sinjau." **49** Mesono i Natanae, nato'o, "Guru, Komi Ana mPue Ala! Manoto komi Mokole banca Israeli!" **50** Ndato'o i Yesu, "Siko meaya, podo ua Kupanganto'o Kukitamo siko memou ri moko ngkaju ara sinjau? Maria ngayapa anu meruu ngkabangke ungka ri nce'e anu da nukita!" **51** Ndato'o wo'u i Yesu, "Monco Kuto'oka siko, da nukita yangi teloka, pai wa'a mala'eka mPue Ala pone pana'u ri Ana Manusia."

2:1 Radua ndeme ungka njairia, re'emo popawawa ri lipu Kana ri Galilea, ine i Yesu njau ri posusa setu. **2** I Yesu pai anaguru-A ndaboo wo'u njo'u ri posusa setu. **3** Ntongo mposusa puramo anggoro, painaka njo'u ine i Yesu manto'oka i Yesu, "Tumpu ncusa se'i puramo anggoronya." **4** Mesono i Yesu ndato'o, "Ne'e ndidadusi Yaku, maka bare'epa jela temponya da pepatongawa-Ku." **5** Paikanya nato'o ine i Yesu ri wa'a ntoporioko, "Ndiwianaka nunjaa anu nato'oka komi." **6** Njairia njau aono gumba anu ndapatoka pangadika ue mpewuso'i malulu ada nto Yahudi. Samba'a-

samba'a gumba setu re'e tesaatu literi banganinya. **7** Ndapeboo i Yesu wa'a nto porioko setu, ndato'oka, "Ndibanganika ue wa'a gumba setu." Nabangani ntau se'e rantani buke pura-pura. **8** Nepa ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ndisangku sakodi ue setu ndikenika i tadulako mposusa." Nakeni ntau se'e ue setu ri tadulako mposusa, **9** butu napeinu ue setu mewalimo anggoro. (Bare'e naincani ka'ungka ri mbe'inya kama'i anggoro setu, podo wa'a ntoporioko anu mampontawaka ue setu anu maincani.) Natimosuki ntadulako mposusa tumpu ngkoro, **10** nepa nato'oka si'a, "Biasanya, tau mampepapanginuka riunya anggoro anu ma'ai mponyami, ane osamo raya ntau manginu nepa da ndapepapanginuka anggoro anu bare'e ntani monyami. Paikanya anumu ntaninya, siko madika anggoro anu ma'ai ngkadagonya rantani se'i-se'i!" **11** Ince'imo tanda ngkuasa anu ka'isa ndapowia i Yesu. Ince'e ndawianaka ri lipu Kana ri Galilea. Tanda ngkuasa anu ndapowia setu mampatongawa kabangke mpeawa-A. Ince'e painaka meayamo wa'a anaguru-A ri Sira. **12** Roo posusa setu malaimo i Yesu pai ine-A, wa'a ngkasangkompo-A pai wa'a anaguru-A njo'u ri Kapenau. Maroo-roo tau se'e bara tesangkuja ndeme njairia. **13** Mosumo eo mPosusa Pasa nto Yahudi, malaimo i Yesu njo'u ri Yerusale. **14** Kajela-A ri Banua i mPue, ndakita wa'a ntopobalu-balumu japi, bimba pai tonci tokuku; njau wo'u njairia wa'a ntopontolo doi. **15** Ndapowia i Yesu koloro ndapo'inabasi, nepa nda'irambai wa'a mpinatuwu setu pura-pura, bimba, japi ndairi ungka ri Banua i mPue. Wa'a meja ntopontolo doi ndabaliko'a, painaka tepujaa wa'a doi ntau se'e. **16** Nepa ndato'oka topobalu-balumu tonci tokuku, "Nditeo pura-pura balu-balumu ungka ire'i. Banua mPapakumu ne'e ndipapewali banua mpobalu-balumu!" **17** Naendomo wa'a anaguru-A anu nda'uki ri Sura Magali, "Towe ndaya-Ku ri Banua-Mi, boo Pue Ala, mangasuwe raya-Ku." **18** Napombegalika wa'a ntadulako nto Yahudi i Yesu nato'o, "Koisa powia tanda ngkuasa, da mewali petondoni ri kami, kasikonya maya mowia ewance'i." **19** Mesono i Yesu, ndato'o, "Koisa ndigero Banua se'i, pai nepa da Kuwali wangu muni ri raya anu tatogo ndeme." **20** Nato'o ntau se'e, "Aopo mpuyu pai aono nta'u kasaenya ndapawangunaka Banua i mPue se'i. Pai siko da mawangunaka muni podo ri raya anu tatogo ndeme?" **21** Ntanoka Banua i mPue anu ndatinako ndaya

i Yesu ince'e koro-A ngkalio-A. **22** Ripurinya, ri pembangu i Yesu ungka ri kapate-A, nepa naendo wa'a anaguru-A, kakononya ince'e re'emo ndapanto'oka tau se'e. Ince'e painaka naayamo ntau se'e nunjaa anu nda'uki ri Sura Magali pai nunjaa anu ndato'o i Yesu. **23** Sindara ngkalau i Yesu ri Yerusale ri tempo mPosusa Pasa, maria tau anu maaya Sira ua mangangkita wa'a ntanda ngkuasa anu ndapowia. **24** Paikanya i Yesu ngkalio-A bare'e ndaaya, maka ndaincani raya ntau pura-pura. **25** Mau bere'e tau anu manto'oka Sira engko ntau, maka Sira ngkalio-A ndaincani nunjaa anu lau ri raya ntau.

3:1 Re'e samba'a to Parisi anu ndatubunaka ri Agama nto Yahudi i Nikodemu to'onya. **2** Ri anu sambengi njo'u si'a mampomberataka i Yesu, nato'oka Sira, "Guru, kuincani kakominya ndaposuro i mPue Ala. Maka bere'e tau anu mangkoto da mampowia tanda ngkuasa ewa anu Ndipowia ane banya i Pue Ala sangkani-ngkani pai si'a." **3** Mesono i Yesu ndato'o, "Da nuayamo, bere'e mau samba'a tau anu mangkoto da mewali tau i mPue Ala, ane bare'e ndawali mpoana muni." **4** Nato'o i Nikodemu ri Yesu, "Ewambe'i da pewalinya tau anu bangkemo da ndawali mpoana muni. Ara da mewali si'a da wali mpesua ri kompo inenya, nepa da ndawali mpoana muni?" **5** Mesono i Yesu ndato'o, "Monco kojo anu Kuto'o se'i; tau ane bare'e ndapoana ri ue pai ri Inosa mPue Ala, tau setu bare'e da nakoto mewali tau i mPue Ala. **6** Malulu katolino, toline napoana ntau tu'anya, paikanya malulu ka'inosa, napoana Inosa mPue Ala. **7** Mewali, ne'e nupojingki ane Kuto'o, komi pura-pura sangaya-ngaya da ndawali mpoana muni. **8** Ngoyu mewui ri mbe'i pepokononya; tadonge oninya, paikanya bare'e taincani ungka ri mbe'i kama'inya pai ri mbe'i da kanjo'unya. Ewance'emo wo'u tau anu ndapoana ri Inosa mPue Ala." **9** Meoasi i Nikodemu, nato'o, "Ewambe'i da pewalinya incetu?" **10** Mesono i Yesu, ndato'o, "Siko guru ri to Israeli; wenu painaka bare'e da nuincani? **11** Da nuayamo: Kami podo mangampau nunjaa anu kaincani, pai kami podo mangancabi nunjaa anu kakitamo; paikanya komi bare'e mantarima posabi mami. **12** Ane Kupauka komi wa'a anu ungka ri lino se'i bare'e ndiaya; ewambe'i da ndipangaaya ane Kupauka komi kono wa'a anu ri suruga? **13**

Bare'epa re'e samba'a tau anu mepone ndeki suruga, wa'anya podo si'a anu mena'umo ri lino, ince'emo i Ana Manusia. **14** Ewa napangawangu i Musa ule tambaga nabasula ri wuntu ngkaju ri pada bone, ewance'e se'e da ndapaloeka ri kaju i Ana Manusia, **15** da naka pura-pura tau anu meaya ri Sira, da mangarata katuwu anu monco pai bere'e kapusanya." **16** Maka ewase'i kabangke ntowe ndaya mPue Ala ri toline ri lino se'i, painaka Sira mawai Ana-A anu samba'a-mba'a, da naka wa'a ntau anu maaya Sira bare'e da magero, paikanya da marata katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya. **17** Maka tunggai ndaya i mPue Ala mampokau Anaa, banya da mangahuku lino se'i, paikanya da mangancorepaka lino. **18** Tau anu mangaaya Sira bare'e da ndahuku. Paikanya tau anu bare'e meaya, lawi ndahukumo i mPue Ala, ua kabare'anya naaya Ana mPue Ala anu samba'a-mba'a. **19** Anu da naponcuruka ince'emo, "Reme tudumo ri lino paikanya tau se'e mampobangke kuasa mbani, napobanciika ntau se'e reme maka powia ntau se'e maja'a. **20** Samba'a-samba'a tau anu mowia maja'a, napobanciika reme; pai si'a bare'e napokono da njo'u ri reme, da naka powianya anu maja'a bare'e ndakita. **21** Paikanya tau anu mawianaka pepokono i mPue Ala, da rata ri karemenya, da naka tongawa nunjaa anu nawianaka setu silulu pai pepokono mPue Ala." **22** Ungka lairia malaimo i Yesu pai wa'a anaguru-A njo'u ri tana Yudea. Bara tesangkuja ndeme karoo-roo ntau se'e njairia, sindara setu Sira mopariu. **23-24** Sindara setu i Yohane bare'epa ndapari ntarunggu. Si'a mopariu ri Aino, bare'e lawa ungka ri Sali, maka njairia maria ue. Wa'a ntau rata ri si'a mekiru, nariu wa'a ntau setu. **25** Ri anu sangkani mewali pombetoli wa'a anaguru i Yohane pai to Yahudi, kakononya ada mpompakagali. **26** Tau se'e njo'u ri Yohane nato'oka si'a, "Guru, bara ntongo ndiendopa tau anu sangkani-ngkani pai komi ri sambote ngKoro Yarade setu, anu nditujuka kami owi? Sira wawase'i mopariu wo'u, pai pura-pura tau njo'u ri Sira!" **27** Mesono i Yohane, nato'o, "Tolino bare'e da nakoto mampotumpu bara nunjaa-njaa, ane bare'e ndawaika i mPue Ala. **28** Komi ngkaliomi ndidongemo anu kuto'o, 'Yaku banya Mokole Tadungkadago. Yaku ndapokau mamporiuka Sira.' **29** Tumpu ngkoro we'a ince'e tumpu ngkoro tuama tumpunya. Wa'a balenya podo maaweri si'a, pai ma'ai kojo kawongko ndaya wa'a balenya

ane nadonge oni nganga i tumpu ngkoro tuama. Ewance'emo wo'u yaku, se'i-se'i ma'ai kawongko ndayaku. **30** Siramo anu sangaya-ngaya kako totongawa kabangkea pai yaku da kako kodi-kodi." **31** Anu rata ungka ri wawonya, ince'e anu ri wawo pura-puranya. Anu rata ungka ri lino se'i ince'e tesua tau lino. Sira anu rata ungka ri wawonya, ince'e ri wawo pura-puranya. **32** Si'a mampau kono anu nakita pai nadongemo, paikanya bere'e mau samba'a tau anu mampoaya monco posabinya. **33** Tau anu mangampoaya monco posabinya setu, manga'aku kamonco i mPue Ala. **34** Maka tau anu ndapokau mPue Ala, mampobambarika wa'a nuntu mPue Ala, ua Inosa mPue Ala ndawai mangkuasai si'a. **35** Ua katowe ndaya mPapa ri Ana-A, painaka wa'a ngkuasa ndawaikamo si'a. **36** Tau anu meaya ri Ana setu, si'a da mangarata katuwu anu monco pai bere'e kapusanya. Paikanya tau anu bare'e mepo'inaya ri Ana setu bare'e da mangarata katuwu. Si'a ndahuku i mPue Ala rantani masae-sae.

4:1 Nadonge wa'a nto Parisi i Yesu, mangariu tau meruu kasondonya pai anu malulu i Yohane. **2** (Kamonconya i Yesu ngkalioa bare'e mopariu, paikanyapodo wa'a anaguru-A.) **3** Butu ndaincani i Yesu padongemo wa'a nto Parisi anu mewali setu, malai Sira ungka ri tana Yudea mewalili ri Galilea. **4** Ri pewalili-A setu Sira sangaya-ngaya da malempo tana nto Samaria. **5** Ince'e painaka rata Sira ri samba'a lipu nto Samaria, lipu Sikara to'onya, bare'e lawa ungka ri tana anu nawai i Yako ri ananya i Yusupu owi. **6** Njairia kanjau ntibubu i Yako. Ua pelinja setu, ndaepe i Yesu ma'aimo kalengea, ince'e painaka motunda Sira ri sori ntibubu setu. Sawimo reme, tempo-temponya tinti sampuyu pai radua ntongo ndeme. **7-8** Sindara setu wa'a anaguru i Yesu, njo'umo ri kota da mangaoli pangkoni. Ungka lairia ratamo samba'a we'a to Samaria mantombu ue. Ndato'o i Yesu ri we'a setu, "Ane maya waika Yaku ue da Kuinu?" **9** Mesono we'a to Samaria setu nato'o, "Komi to Yahudi, yaku to Samaria; wenu painaka ndiperapi ue ndainu ri yaku?" (Maka wa'a nto Yahudi bere'e pokentanya pai to Samaria.) **10** Mesono i Yesu ndato'o, "Ane rapanya da nuincani pombai mpuru i mPue Ala pai nuincani ka'isemanya anu merapi ue ndainu ri Siko, manoto da nupamperapi anu ndainu ri si'a, pai si'a da

mangawaika siko ue anu tuwu." **11** Nato'o mbe'a setu, "Komi bere'e parewa mponombumi, pai tibubu se'i ma'ai kayombunya. Ungka ri mbe'i da ndiparata ue anu tuwu?" **12** Ngkai mami i Yako anu mawaika kami tibubu se'i. Sira ngkalioa mantombu ue ndainu ungka ri tibubu se'i; ewance'e wa'a anaa sangkani pai wa'a mpinatuwunya. Ara ndisarumaka komi meruu ngkabangkemi pai i Yako?" **13** Ndato'o i Yesu, "Tau anu mainu ue se'i da maranganga muni. **14** Paikanya tau anu mainu ue anu da kuwai, bare'emo da maranganga rantani masae-sae. Maka ue anu da kuwaika setu mewali ewa mata ue ri woto ngkoronya anu da mebeta mawaika si'a katuwu anu monco pai bere'e kapusanya." **15** Nato'o mbe'a setu, "Ane ewance'e ndiwaika yaku ue setu, da naka bare'emo maranganga yaku; pai bare'emo da ma'i-ma'i yaku mantombu ue ire'i." **16** Ndato'o i Yesu, "Palaimo, njo'u peboo langkaimu poyunu ma'i ire'i." **17** Mesono we'a setu, nato'o, "Yaku bere'e langkaiku." Ndato'o i Yesu, "Lawi monco anu nuto'o. **18** Maka siko alima ngkanimo polangkaimu, pai tuama anu tuwu sangkani-ngkani pai siko wawase'i banya langkaimu." **19** Nato'o mbe'a setu, "Pue, se'i-se'i manotomo ri rayaku kakominya samba'a nabi. **20** Wa'a ngkai mami manyomba ri Pue Ala ri pongku ntana se'i, paikanya wa'a bancami manto'o podo ri Yerusale da panyomba ntau ri Pue Ala." **21** Ndato'o i Yesu ri si'a, "Ayamo pau-Ku, ma'ipa temponya da rata tau da manyomba ri Papa, banyamo ri pongku ntana se'i, pai banyamo wo'u ri Yerusale. **22** Komi to Samaria, mampanyomba anu bare'e ndiincani, paikanya kami to Yahudi manyomba ri Sira anu kaincani, maka katesorepaka ungka ri to Yahudi kama'inya. **23** Paikanya ma'i temponya da rata pai se'i-se'i ratamo, ua potetala ngkuasa Inosa mPue Ala, wa'a ntau da manyomba ri Papa ua ka-Siranya Pue Ala anu bangke silulu pai pepokono i mPapa. **24** Maka i Pue Ala ince'e Inosa, pai podo pai kuasa Inosa mPue Ala wa'a ntau nakoto manyomba ri Papa malulu katedikanaka-A." **25** Nato'o mbe'a setu ri Yesu, "Kuincani Mokole Tadungkadago (anu ndato'o i Kerisitu) da rata. Ane ratamo Sira, pura-pura da ndatotarakaka." **26** Ndato'o i Yesu, "Yakumo si'a, Yaku anu se'i-se'i ntongo mompasimbaju pai siko." **27** Sindara setu mewalilimo wa'a anaguru i Yesu. Jingly raya ntau se'e mangkita i Yesu njau mompasimbaju pai we'a. Paikanya bere'e mau samba'a ri oyo ntau se'e

anu mompeoasi ri we'a setu, "Ara nunjaa nukama'ika ire'i?" bara mompeoasi ri Yesu, "Ara wenu komi mompasimbaju pai we'a setu?" **28** Napalaika mbe'a setu gumba mponombunya, molonco si'a ndeku ri kota, nato'oka wa'a ntau ri raya ngkota, **29** "Ndikaligamo tapampeole tau anu manganto'oka yaku pura-pura wa'a mpowiaku. Bara Siramo Mokole Tadungkadago." **30** Mesuwumo wa'a ntau ungka ri raya ngkota madadu i Yesu. **31** Ungka lairia nasalemo wa'a anaguru-A i Yesu da mangkoni, nato'o ntau se'e, "Guru, ndikama'imo mangkoni." **32** Paikanya mesono i Yesu ndato'o, "Re'e pangkoni ri Yaku, anu bare'e ndiincani." **33** Mombepeoasimo wa'a anaguru-A nato'o, "Bara jare'e tau anu mangkenika Sira pangkoni?" **34** Nepa ndato'o i Yesu, "Pangkoni-Ku ince'e mangawianaka pepokono anu mampokau Yaku, pai da mampatumumpu tetala anu ndapesarumakaka ri Yaku. **35** Komi manto'o, 'Aopo mbuyapa nepa da rata tempo mpomota.' Paikanya Yaku manto'oka komi: Ndipeolemo wa'a njamaa makunimo maka matasamo paenya jamo da ndapota! **36** Tau anu momota montepu'umo mantarima saronya pai mampasambaka wuanya anu da nakatuwuka ri katuwu anu monco pai bere'e kapusnya. Ince'e painaka tau anu moncawu pai anu momota siwia-wia kawongko ndayanya. **37** Monco wo'u porapa se'i, 'Anu samba'anya momuya, tau ntaninya momota.' **38** Yaku mampokau komi njo'u momota, ri jamaa anu banya komi mampotetalaka; tau ntaninya anu motetala njairia, pai komi mampota wua mpotetala ntau se'e." **39** Sondo to Samaria anu ri raya ngkota setu meayamo ri Yesu, ua posabi mbe'a setu anu manto'o, "Sira manto'oka yaku wa'a mpowia anu roo kuwianaka." **40** Butu momberatamo wa'a nto Samaria setu pai Yesu, napari-pari kojo ntau se'e mamperapi da naka i Yesu maroo-roo pai tau se'e. Ince'e painaka me'onto Sira njairia radua ndeme. **41** Ungka lairia, teranga-ranganimo imba ntau anu meaya ri Yesu, ua mampedongeka pompaguru-A ri tau se'e. **42** Nato'o ntau se'e ri we'a setu, "Se'i kami meayamo ri Yesu, banya podo ua madonge anu nuto'oka kami, paikanya ua kadongemo ngkaliano mami ungka ri Sira, pai kaincanimo lawi Sira Tadungkadago lino." **43** Pusa radua ndeme karoo-roo i Yesu ri lipu Sikara, malaimo Sira njo'u ri Galilea. **44** Lawi roomo ndato'o i Yesu, "Samba'a nabi bare'e da ndatubunaka ri

lipunya ngkalionya." **45** Paikanya butu jela Sira ri Galilea, wa'a ntau njairia mawongko kojo rayanya mantomu Sira, maka tau se'e ndate ri Yerusale ri tempo mPosusa Pasa, mangkita pura-pura anu ndawianaka i Yesu. **46** Ungka lairia mewalili i Yesu njo'u ri Kana ri Galilea, njairiamo pampowia-A tanda ngkuasa ue mewali anggoro. Ri lipu setu re'e samba'a pegawai ntopoparenta, anu maju'a ananya ri Kapenau. **47** Padongenya poliu i Yesu ungka ri Yudea da njo'u ri Galilea, njo'u si'a madadu i Yesu, mamperapi da naka njo'u Sira ri Kapenau, da mampaka'osa ananya anu maju'a ma'ai jamo ndapaole-oleka. **48** Ndato'o i Yesu ri pegawai ntopoparenta setu, "Ane bare'e ndikita wa'a ntanda ngkuasa setu, bare'e da ndiaya." **49** Mesono pegawai ntopoparenta setu nato'o, "Pue, ndidadumo anaku ri kabare'epanya pura inosanya." **50** Ndato'o i Yesu ri si'a, "Pewalilimo, anamu osamo." Naaya ntau setu pau i Yesu, liu-liu malai si'a. **51** Ntongo ri yae njaya si'a ratamo wa'a ntoporiokonya masuncu si'a, manganto'oka si'a, "Anami osamo." **52** Nepa meoasi si'a ri wa'a ntau se'e nato'o, tinti sangkuja pontepu'u ngka'osa ananggodu setu? Mesono tau se'e nato'o, "Iwengi tempo-temponya tinti samba'a tegoli reme me'ontomo napawembe." **53** Nepa naendo mpapa ananggodu setu, ri jaa setumo pompau i Yesu manto'o, "Anamu osamo." Ince'e painaka si'a sangkani pai tau bangani ncomborinya meayamo ri Yesu. **54** Incetumo tanda ngkuasa anu karadua anu ndapowia i Yesu ri Galilea, ri pewalili-A ungka ri tana Yudea.

5:1 Ungka lairia re'e posusa nto Yahudi, painaka ndeku i Yesu ri Yerusale. **2** Ri Yerusale mosu ri 'Baa-baa Bimba', re'e samba'a limbo, ri basa Ibarani to'onnya Betesida. Njairia njau alima tambale. **3** Ri wa'a ntambale setumo poturu-turu wa'a ntau maju'a; re'e tau buta, re'e tau dingge pai re'e tau pungku. Tau se'e pura-pura mampepeta'a da poleke ue limbo setu. **4** Maka re'e temponya mala'eka i mPue, mena'u ri limbo setu malengkosi ue painaka moleke. Pai isema ri oyo ntau maju'a setu anu uyu-uyunya mosompo ri limbo anu ntongo mpoleke, ince'e da osa ju'. **5** Njau njairia samba'a tuama anu togo mpuyu pai uayu nta'umo kaju'anya. **6** Pangkita i Yesu tau setu, pai ndaincani kasaemo mpodago kaju'anya; ndatimosuki

nepa ndapeoasi ndato'o, "Bara da rayamu da osa?" **7** Mesono tau maju'a setu nato'o, "Pue, bere'e tau ire'i anu da maokotaka yaku nakeni ri ue sindara mpolekenya. Nepa moencu-encu yaku da njo'u ri limbo, napesindiukamo yunu mosompo ri limbo." **8** Ince'e pai ndapanto'o i Yesu ri si'a, "Pembangu, yuyu alimu pasa'a pelinja." **9** Ri tempo setu se'e liu-liu osa tau setu, meoko nayuyu alinya napasa'a nepa malai si'a. Pewalinya setu kono ri eo Umapo. **10** Ince'e pu'unya painaka wa'a nto Yahudi anu makuasa, mompau ri tau anu nepa osa setu, nato'o, "Eo se'i kono eo Umapo, mewali bare'e maya siko mampasa'a alimu." **11** Paikanya mesono tau setu, nato'o, "Tau anu mampaka'osa yaku ngena ince'e anu mampokau yaku mampasa'a aliku pai kupalai." **12** Mesono tau se'e nato'o, "Isema taunya anu mampokau siko mampasa'a alimu pai nupalai setu?" **13** Paikanya bare'e naincani ntau setu tau anu mampaka'osamo si'a, maka i Yesu tepesuamo ri oyo wa'a ntau sondo. **14** Ripurinya momberata i Yesu pai tau setu ri Banua i mPue, nepa ndato'oka si'a, "Se'i-se'i siko osamo. Ne'e nupowia wo'u salaa, da naka bare'e nupomberataka wo'u anu meruu ngkaja'anya." **15** Ince'e painaka malai tau setu nato'oka wa'a nto Yahudi anu makuasa ka'i Yesunya anu mampaka'osa si'a. **16** Ince'e painaka natepu'umo ntau se'e mampepali jaya da mampakasusa i Yesu, maka Sira mampaka'osa tau ri eo Umapo. **17** Paikanya ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Papaku motetala mpaliu bere'e peosa-A rantani wawase'i, ince'e painaka Yaku wo'u motetala." **18** Wa'a mpau-A setu marangani wo'u kaja'a ndaya wa'a nto Yahudi anu makuasa, painaka napepali ntau se'e jaya da mampepate Sira. Powia ntau se'e setu, banya podo ua palewa-A songka agama kono eo Umapo, paikanya ua panto'o-A i Pue Ala setu Papa-A; ince'e posokinya sia mampasiwia koronya pai Pue Ala. **19** Ndasono i Yesu wa'a ntau setu ewance'i, "Monco Kuto'oka komi, Ana bare'e nakoto mawianaka bara nunjaa-njaa pai Kuasanya ngkalionya. Si'a podo mawianaka nunjaa anu nakita ndawianaka mPapa-Nya. Maka nunjaa anu ndawianaka mPapa, incetu wo'u anu nawianaka Ana. **20** Maka Papa mampotowe Ana pai mantujuka Sira pura-pura anu ndawianaka ngkalio-A. Pai Papa wo'u da mangantujuka Sira wa'a mpowia anu meruu ngkabangke, painaka da jingki rayami. **21** I Papa setu mampapembangu tau mate, pai

mawaika tau se'e katuwu anu monco pai bere'e kapusanya; ewance'e se'e i Ana mawai katuwu anu bere'e kapusanya ri tau anu mampokono nawaika katuwu. **22** I Papa bare'e da mangabotusi huku ntau. Maka pura-pura kuasa mpobotusi roo ndapepombaika ri Ana-A. **23** I Papa mampowia ewancetu da naka pura-pura tau mantubunaka i Ana, da ewa pantubunaka ntau se'e i Papa. Tau anu bare'e mantubunaka i Ana, bare'e wo'u mantubunaka i Papa anu mampokau i Ana. **24** Monco-monco kojo wa'a mpau-Ku se'i: Tau anu mampari ndaya wa'a mpau-Ku pai meaya ri Sira anu mampokau Yaku, mampotumpu katuwu anu monco pai bere'e kapusanya. Si'a bare'e da ndahuku; Si'a lapamo ungka ri kapate pai maratamo katuwu. **25** Monco Kuto'oka komi: Ma'ipa temponya da rata -- pai lawi ratamo temponya -- tau mate da mangadonge oni nganga ana mPue Ala. Pai tau anu mangadonge da tuwu. **26** Ewa i Papa ngkalio-A anu pu'u ngkatuwu, Sira mampapewali Anaa pu'u ngkatuwu wo'u. **27** Sira mawaimo ri Anaa kuasa mpobotusi, maka Sira i Ana Manusia. **28** Ne'e ndipojingki ndaya madonge ince'i, maka ma'ipa temponya da rata pura-pura tau anu matemo da madonge oni nganga-Nya, **29** nepa da mesuwu ungka ri raya dayo. Tau anu madago powianya da membangu mantarima katuwu. Paikanya tau anu maja'a powianya da membangu da ndapahuku." **30** "Yaku bare'e Kukoto mawianaka bara nunjaa-njaa malulu pepokono-Ku ngkalio-Ku. Yaku podo mangabotusi silulu pai anu ndasongkaka Yaku mPue Ala. Pai botusi-Ku setu mayoa, maka Yaku bare'e malulu pepokono-Ku ngkalio-Ku, paikanya pepokono mPapa anu mampokau Yaku. **31** Ane rapanya Yaku mangancabi kono koro-Ku ngkalio-Ku, posabi setu bare'e da ndaaya. **32** Paikanya re'e tau ntaninya anu mangancabi kono Yaku, pai Kuincani posabinya setu monco. **33** Komi roomo mampokau tau njo'u ri Yohane, pai si'a roomo mangancabi ri kamonconya kono Yaku. **34** Kakononya Kuto'o ince'i, banya ua Yaku mampomata-mata posabi ungka ri toline, paikanya da naka komi tesorepaka. **35** I Yohane setu ewa silo anu mareka pai sindinya merara. Komi podo sambinoroja ndipampokawongko mantarima raranya setu. **36** Paikanya posabi-Ku meruu ngkabangke pai posabi i Yohane. Nunjaa anu Kuwianaka se'i-se'i ince'emo tetala anu ndapapakoyoka i mPapa ri Yaku,

mampatongawa kamonconya i Papa anu mampokaumo Yaku. **37** Pai i Papa anu mampokau Yaku wo'u mawai poncabi kakononya Yaku. Komi bare'epa re'e ndipadonge oni nganga-A bara mangkita ta'a-A. **38** Wa'a Ntuntu-A bare'e tota'a ri rayami maka komi bare'e ndiaya Yaku anu ndapokau. **39** Komi mampeguru bangani Ncura Magali, ndisarumaka powiami ewance'e, komi da mampotumpu katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya. Ntanoka Sura Magali setu ngkalionya mangancabi kakononya Yaku. **40** Paikanya komi bare'e ndipokono ma'i ri Yaku da ndiparata katuwu anu bare'e da re'e kapusanya. **41** Yaku bare'e mampepali peunde ungka ri toline. **42** Kuincani komi. Kuincani komi ri rayami bare'e mampotowe Pue Ala. **43** Yaku rata pai kuasa mPapa-Ku, mau ewance'e komi bare'e mantarima Yaku. Paikanya ane tau ntaninya rata pai kuasanya ngkalionya, ndipokono mantarima si'a. **44** Ewambe'i da ndapampoaya monco komi, ane komi mampepali peunde ungka ri kasiyunumi, pai bare'e mampari-mpari mampepali peunde ungka Pue Ala Anu Samba'a-mba'a? **45** Ne'e ndisarumaka Yaku da mampetisala komi ri suara i mPapa. Ntanoka anu da mampetisala komi ince'emo i Musa, si'a anu ndipomata-mata setu. **46** Ane rapanya ndiaya kojo i Musa, sangaya-ngaya da ndiaya Yaku, maka kakononya Yaku anu na'uki. **47** Paikanya ane bare'e ndiaya nunjaa anu na'uki i Musa, ewambe'i da ndipangaaya nunjaa anu Kuto'o?"

6:1 Bara tesanguja ntempo ungka lairia i Yesu njo'u ri sambote Ndano Galilea anu ndato'o wo'u Rano Tiberia. **2** Karataa njairia, maria tau malulu Sira maka nakitamo ntau se'e wa'a ntanda ngkuasa anu ndapowia ri pampaka'osa-A wa'a ntau maju'a. **3** I Yesu mandake ri pongkuntana, nepa motunda ndatiria sangkani-ngkani pai wa'a anaguru-A. **4** Tempo setu mosumo eo mPosusa Pasa nto Yahudi. **5** Ri pampapowawo i Yesu sape-sape, ndakita tau kangguyu-ngguyu ma'i madadu Sira. Ndato'oka i Pilipu, "Ri mbe'i da tapangaoli pangkoni, da naka pura-pura tau se'i mangkoni?" **6** (Lawi ndaincanimo i Yesu nunjaa anu da ndapowia, paikanya pompau-A ewance'e Sira manga'uji i Pilipu.) **7** Mesono i Pilipu nato'o, "Roti anu olinya rua atu doi salaka bare'e da gana ndatilaka wa'a ntau se'i, mau rapanya samba'a tau se'e podo sakodi." **8** Samba'a anaguru i

Yesu anu ntaninya, ince'emo i Andaria, kasangkompo i Ncimo Peturu, mompau nato'o, **9** "Ire'i re'e anangodi tuama mangkeni roti alima ngkomba pai bau radua mba'a. Paikanya nunjaa poyowenya ri tau anu ewance'i kasondonya?" **10** Ndato'o i Yesu, "Ndipokaumo wa'a ntau setu motunda." Njairia maria ewo, mewali wa'a ntau setu motunda ri ewo -- imba ntau setu tempo-temponya re'e te'alima ncowu tuama. **11** Roo setu ndatima i Yesu roti setu, nepa ndapasowa peunde ri Pue Ala. Roo setu ndatila-tilamo roti setu ri tau sondo. Nepa ndatila-tila wo'u bau setu, mangkonimo tau se'e rantani mabosu. **12** Karo'o nyamo mangkoni rantani mabosu tau setu pura-pura, ndato'o i Yesu ri wa'a anaguru-A, "Ndipasambakamo peruu mpangkoni setu; ne'e boi re'e anu tetaji." **13** Nepa napasambaka ntau se'e gana sampuyu pai radua bingka buke-buke peruu mpangkoni ungka ri alima ngkomba roti anu nakoni ntau sondo setu. **14** Pangkita ntau sondo tanda ngkuasa anu ndapowia i Yesu, nato'o ntau se'e, "Monco kojo, siramo nabi anu ndapopea da karata-A ri lino se'i!" **15** Ndaincani i Yesu tinako ndaya ntau se'e, ma'i da mariso Sira da napapewali mokole ntau se'e. Ince'e painaka ndapalaika tau se'e, malai ngkanjii sira njo'u ri daera anu maria pongkuntana. **16** Tekarupumo, mobalungkemo wa'a anaguru-A lo'u ri wiwi ndano. **17** Me'ulayamo tau se'e ri duanga, mawote rano setu da njo'u ri Kapenau. Mawengimo, i Yesu bare'epa jela ri tau se'e. **18** Sindara setu, rano montepu'umo moropo maka mewuimo nguju marimbo. **19** Poduanga ntau se'e lawamo ungka ri wingke, tempo-temponya re'emo alima bara aono kilo ungka ri wingke. Nakitasaka ntau se'e i Yesu melinja ri wawo ndano madadu duanga ntau se'e. Ma'ai kojo kaeka ndaya ntau se'e. **20** Paikanya meboo i Yesu ri tau se'e ndato'o, "Ne'e maeka, se'i Yaku!" **21** Mawongko kojo raya ntau se'e, mepone Sira ri raya duanga, bare'e masae mesondamo duanga ntau se'e ri sondaka nto Kapenau. **22** Bangke reme wa'a ntau sondo anu ntongo njaupa ri sambote ndano, nakita ntau se'e bere'e duanga ntaninya anu mowote wa'anyamo duanga anu samba'a ngena, pai naincani ntau se'e i Yesu bare'e moduanga sangkani-ngkani pai wa'a anaguru-A. **23** Bare'e masae setumo bara sangkuja duanga ungka ri lipu Tiberia mesonda mosu ri kare'e mpangkoni ntau se'e roti anu ndapekakaika i Yesu. **24** Butu nakita ntau

se'e i Yesu pai wa'a anaguru-A bere'e ri oyo ntau setu, ince'e pu'unya painaka nauyu ntau se'e duanganya mowote ri Kapenau mampepali i Yesu. **25** Butu momberata tau se'e pai i Yesu ri sambote ndano, napeoasi ntau se'e ri Sira, "Guru! Impia karatami ire'i?" **26** Mesono i Yesu, "Monco Kuto'oka komi, ndipampepali Yaku banya ua ndipangarata ndayamo posoki ntanda ngkuasa anu Kutujuka komi, paikanya ua podo pangkonimi roti rantani mabosu. **27** Ne'e motetala podo da ndiparata pangkoni anu da pura pai da maronu. Potetalamo da ndaparata pangkoni anu bare'e da maronu anu da mawai katuwu anu monco pai bere'e kapusnya. Pangkoni setu da nawaika komi i Ana Manusia, maka Sira roomo ndalanti i mPue Ala Papa." **28** Meoasi tau se'e ri Sira, "Nunjaa da kapowia anu da ndapokono i mPue Ala." **29** Mesono i Yesu, "Anu ndapokono i mPue Ala ince'emo, da ndiyamo anu ndapokau i mPue Ala." **30** Nato'o ntau se'e, "Ane ewance'e nditujuka kami anu da kakoto mangangkita da naka maroso pangaaya mami Komi. Nunjaa anu da ndiwianaka?" **31** Re'e nda'uki ri Sura Magali, "Tau tu'a mami mangkoni roti mana ri pada bone, Sira anu mawaika tau se'e mangkoni roti ungka ri suruga." **32** Ungka lairia ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Da ndipoaya moncomo, banya i Musa anu mangawai paikanya Papaku anu mangawaika komi roti anu monco ungka ri suruga. **33** Maka roti anu ndawai i mPue Ala ince'emo Sira anu mena'u ungka ri suruga anu mangawai katuwu ri toline ri lino." **34** Nato'o ntau se'e, "Guru, ne'emo ndiowe-owe mawaika kami roti setu." **35** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Yakumo roti ngkatuwu, tau anu madadu Yaku bare'emo da maoro rantani masae-sae. Pai tau anu meaya ri Yaku bare'emo da maranganga rantani masae-sae." **36** "Paikanya ewa anu roomo Kuto'oka komi, mau ndikitamo Yaku bare'e ndiaya. **37** Pura-pura tau anu ndapepombaika i mPapa ri Yaku da ma'i madadu Yaku. Pai isema anu ma'i madadu Yaku bare'e da Kuiiri. **38** Maka tangara ndaya mpena'u-Ku ungka ri suruga banya mangalulu elo ndaya-Ku ngkalio-Ku paikanya mangalulu pepokono anu mampokau Yaku. **39** Pepokono anu mampokau Yaku ince'emo da naka pura-pura tau anu ndapepombaika ri Yaku da ne'e re'e anu tetaji; paikanya da ndapapembangu muni ri Eo Kiama. **40** Lawi ewance'emo pepokono mPapa-Ku; da naka pura-pura tau anu mangangkita Ana pai meaya ri Sia,

mampotumpu katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya, pai da kupatuwu muni ri Eo Kiama." **41** Ungka panganto'o i Yesu, "Yakumo roti anu mena'u ungka ri suruga." Mongkakangurumo wa'a nto Yahudi. **42** Nato'o ntau se'e, "I Yesu se'i, ara banya ana i Yusu? Kaincani inenya pai papanya. Ara ewambe'i painaka da nato'o si'a mena'u ungka ri suruga?" **43** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ne'e mongkakanguru komi. **44** Ua i Papa anu mampokau Yaku, bare'e da re'e tau anu da jela ri Yaku ane banya i Papa anu mawawanaka si'a; pai bara isema anu jela, ince'e anu da Kupapembangu ri Eo Kiama. **45** Lau nda'uki ri sura wa'a nabi ewase'i, pura-pura tau da ndapaguru i mPue Ala. Mewali pura-pura tau anu mancabe madonge i Papa pai meguru ri Sira da jela ri Yaku. **46** Banya wo'u posokinya re'emo tau anu mangkita i Papa. Podo si'a anu ungka ri Pue Ala, ince'e anu mangkitamo i Papa. **47** Monco Kuto'oka komi. Tau anu meaya, si'amo anu mampotumpu katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya. **48** Yakumo roti anu mawai katuwu. **49** Wa'a ngkaimi ipua mangkoni roti mana ri pada bone paikanya tau se'e sangaya-ngaya mate. **50** Paikanya tau anu mangkoni roti anu mena'u ungka ri suruga banya ewance'e, tau anu mangkoni roti se'e bare'emo da mate. **51** Yakumo roti anu mena'u ungka ri suruga setu roti anu mawai katuwu. Tau anu mangkoni roti se'i da tuwu rantani masae-sae. Roti anu da Kuwai tila ngkatuwu ntolino ri lino ince'e mo sanga-Ku." **52** Ri pangadonge nto Yahudi pau setu, mombebalimo tau se'e pai wa'a yununya nato'o, "Ewambe'i da napangkoto ntau se'i da mawaika kita sanganya da takoni?" **53** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Monco Kuto'oka komi, ane bare'e ndikoni sanga i Ana Manusia pai bare'e ndiinu daanya, komi bare'e da mampotumpu roso ngkatuwu. **54** Tau anu mangkoni sangaku pai mainu daaku, tau setu mampotumpu katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya, pai tau se'e da kupapembangu ri Eo Kiama. **55** Sanga-Ku pangkoni anu monco pai daa-Ku panginu anu monco. **56** Tau anu mangkoni sanga-Ku, pai manginu daa-Ku, maroso pokentanya pai Yaku, pai Yaku mokenta pai si'a. **57** I Papa anu tuwu setu anu mampokau Yaku, pai Sira pu'u ngkatuwu-Ku. Ewance'e se'e tau anu mangkoni sanga-Ku, Yaku anu mewali pu'u ngkatuwunya. **58** Se'imo roti anu mena'u ungka ri

suruga: banya ewa roti anu nakoni wa'a ngkaimi. Maka mau roo nakoni ntau se'e roti setu, tau se'e sangaya-ngaya mate. Paikanya tau anu mangkoni roti se'i da tuwu rantani masae-sae." **59** Pura-pura se'i ndapau i Yesu sindara Sira mompaguru ri banua mpekakai ri Kapenau. **60** Ri karoonya i Yesu motuntu, maria anaguru-A anu mangadonge manto'o, "Anu ndapepaguruka se'e manee gaga. Isema anu mangkoto da mangalulu?" **61** Ndaincani i Yesu pongkakanguru wa'a anaguru-A ua mangadonge pompaguru-A setu. Ince'e pai ndapanto'o, "Ara manee ndidonge wa'a mpau anu Kuto'o setu? **62** Ewambe'imo da pewalinya ane ndikita i Ana Manusia meoretaka mewalili muni ri kare'anya? **63** Anu mampatuwu toline ince'emo Inosa mPue Ala. Roso ntolino bere'e yowenya. Wa'a mpau anu Kuperataka komi, ince'e Inosa mPue Ala anu mepatuwu. **64** Paikanya re'e ri oyomi anu bare'e naaya." (Lawi ndaincanimo i Yesu ungka ri tepu'unya isema anu bare'e meaya pai tau anu da manganawusaka Sira.) **65** Nepa ndato'o wo'u i Yesu, "Ince'e pu'unya painaka Kuto'oka komi, bare'e da nakoto ntau mangalulu Yaku ane banya i Papa mangawaika pangkoto." **66** Ungka lairia, sondomo anaguru-A anu meuranaka, pai bare'emo napokono mangalulu Sira. **67** Meoasi i Yesu ri anaguru-A anu sampuyu pai radua, "Ara komi se'e da meuranaka pai da mampalaika Yaku?" **68** Nato'o i Ncimo Peturu ri Sira, "Pue, ri sema da palai mami? Pau i mPue mawai katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya. **69** Kami se'i kaaya pai kapomonco, Komimo Pue pomokau anu magali ungka ri Pue Ala." **70** Mesono i Yesu, "Ara banya Yaku anu mampilisi komi sampuyu pai radua se'i? Paikanya lau samba'a ri oyomi ince'emo inosa maja'a!" **71** Anu ndatinako ndaya i Yesu, ince'emo i Yudasi ana i Ncimo to Karioti. Maka mau si'a tesua ri imba ntau sampuyu pai radua anaguru i Yesu, paikanya si'amo anu da manganawusaka i Yesu.

7:1 Ungka lairia melinjamo i Yesu mantolilimi tana Galilea. Bare'e ndapokono njo'u ri tana Yudea maka ndaincanimo napampepali wa'a ntadulako nto Yahudi Sira da napepate. **2** Ri tempo setu mosumo Eo mPosusa mPokuani. **3** Nato'o wa'a ngkasangkomp-A ri Sira, "Palaimo ungka ire'i kanjo'umo ri tana Yudea, da napangkita wa'a anaguru-Mu

ewambe'i kakuasa-Mu. **4** Maka tau anu mampepali da kabangke ngkateto'onya bare'e da napesambunika wa'a anu napowia. Ane nuwianaka anu ewance'e sangaya-ngaya da naincani wa'a ntau ri sambawo lino se'i!" **5** (Maka wa'a ngkasangkompo-A bare'e maaya Sira.) **6** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ri Yaku bare'e pa jela ri temponya, paikanya ri komi pura-pura tempo singkono. **7** Komi bare'e napobanciika lino se'i. Paikanya Yaku lawi da napobanciika lino se'i, maka bare'e Kuowe-owe manceko powia lino anu maja'a. **8** Ndikandekumo komi ri posusa setu. Yaku bare'e da ndeku maka bare'epa jela temponya da kandeku-Ku." **9** Ewancetumo pompau-A ri wa'a ngkasangkompo-A, pai Sira maroo-roopa ri Galilea. **10** Butu payamo wa'a ngkasangkompo-A ndeku ri posusa, nepa malai Sira ngkalio-A bere'e tau anu maincani. **11** Napepali wa'a ntadulako nto Yahudi Sira ri posusa setu, pura-pura tau anu napomberataka napeoasi, "Mbe'i si'a?" **12** Natepu'umo ntau sondo mombepeoasi mojava-jawa kakononya Sira. Re'e anu manto'o, "Sira setu tau madago." Re'e wo'u anu manto'o, "Bare'e! maka Sira mangalinguni raya ntau sondo." **13** Paikanya bere'e tau anu mantaha mompau marimbo-rimbo kakononya Sira, maka maeka raya ntau se'e ri wa'a ntadulako nto Yahudi. **14** Ntongo-ntongo mposusa, mesuamo i Yesu ri raya Banua i mPue, nepa montepu'u mompaguru. **15** Jingkimo raya wa'a ntadulako nto Yahudi nato'o, "Ara wenu painaka lo'e gaga tau setu, ntanoka bere'e sikolanya?" **16** Mesono i Yesu, "Anu Kupepaguruka se'i banya Yaku tumpunya, paikanya anu mampokau Yaku ince'e tumpunya. **17** Tau anu mampokono malulu pepokono i mPue Ala, da narata ndaya mompaguru-Ku bara ungka ri Pue Ala pu'unya bara podo ungka ri Yaku ngkalio-Ku. **18** Tau anu mampepaguruka pepokononya ngkalionya ince'emo tau anu mampepali katetubunaka nto'onya ngkalionya. Paikanya tau anu mampepali katetubunaka-A Sira anu mampokau si'a, tau setu mayoa pai bare'e mantengosi tau. **19** Ara banya i Musa mamparatamo wa'a ncongka i mPue Ala ri komi? Paikanya bere'e ri oyomi anu malulu wa'a ncongka setu. Wenu painaka da ndipepate Yaku?" **20** Mesono tau sondo, "Wando siko! Isema anu da mampepate siko?" **21** Mesono i Yesu, sangayaja anu Kupowia ri eo Umapo, jingkimo rayami. **22** I Musa manto'oka komi ada mpopasuna ntanoka ada mpopasuna setu banya i

Musa anu mampamula, paikanya ince'e ada ungka ma'i ngkaimi ri kabare'epanya re'e i Musa. Ince'e painaka, ri eo Umapo komi masuna tau.

23 Ane popasuna ndiwianaka ri eo Umapo da naka ne'e ndilewa songka anu nadika i Nabi Musa kono popasuna, wenu painaka ndipokarau Yaku mampaka'osa suma ngkoro ntau ri eo Umapo? **24** Ne'e ndipetisala tau podo merontada ri anu ndikita paikanya da merontada ri yoa. **25** Ungka lairia re'e bara tesangkuja to Yerusale manganto'o, "Ara banya ince'imo tau anu ndapepepali da ndapepate? **26** Peole, bere'e poncubunya motuntu ri suara ntau sondo, pai bere'e anu manto'o bara nunjaa-njaa ri Sira! Boi narata ndayamo wa'a ntadulakota kasi'anya se'i Mokole Tadungkadago? **27** Paikanya ane Mokole Tadungkadago rata, bare'e da re'e tau anu maincani ka'ungka ri mbe'inya kama'inya! Pai tau se'i taincani ungka ri mbe'i kama'inya." **28** Ntongo mompaguru i Yesu ri raya Banua i mPue, meboo Sira marimbo oni nganga-A ndato'o, "Mewali komi ndiincani ka'isemanya Yaku se'i, pai ungka ri mbe'i kama'i-Ku? Yaku bare'e rata malulu tangara-Ku ngkalio-Ku. Anu mampokau Yaku ince'e Sira anu makuasa mampokau Yaku, pai Sira ndasarumaka. Paikanya komi bare'e ndiincani Sira. **29** Yaku kuincani Sira, maka Yaku moiwo ungka ri Sira, pai Siramo anu mampokau Yaku." **30** Da rayamo kojo ntau se'e da mancoko i Yesu ri tempo setu, paikanya bere'e tau anu mantaha mangkekeni Sira, maka bare'epa jela temponya. **31** Maria tau ri oyo ntau se'e anu montepu'umo meaya ri Yesu nato'o, "Ane jela Mokole Tadungkadago, ara da nakoto mampowia tanda ngkuasa anu meruu ngkarianya pai anu napowia ntau se'i?" **32** Nadonge wa'a nto Parisi ewambe'i pampojawa-jawaka ntau sondo setu kakononya i Yesu. Ince'e painaka sangkani-ngkani pai wa'a ntadulako ntadu mpanyomba, napokau ntau se'e bara tesangkuja topojaga Banua i mPue, njo'u mancoko i Yesu. **33** Ndato'o i Yesu ri tau sondo anu njau ri raya Banua i mPue, "Jamo sarai da kasangkani-ngkani-Ku pai komi. Roo setu Yaku da mewalili ri anu mampokau Yaku. **34** Komi da mampepali Yaku, paikanya bare'e da ndipomberataka Yaku; maka komi bare'e ndikoto rata ri kare'e-Ku." **35** Napombepeoasika wa'a ntadulako nto Yahudi, "Ara ri mbe'imo da palainya tau se'i painaka bare'emo da tarata? Boi da malai njo'u ri wa'a nto Yahudi anu ri tana nto Garika, pai da

mampaguru wa'a nto Garika? **36** Nunjaa tangara ndayanya manto'o mau tapepali bare'emo da tarata pai bare'e da takoto jela ri kare'nya?" **37** Ri eo ngkapusa posusa setu, ince'emo anu ndato'o mata ncusa, mekakore wo'u i Yesu motuntu ri Banua i mPue marimbo oni nganga-A ndato'o, "Tau anu maranganganya ndikama'imo manginu ri Yaku. **38** Lau te'uki ri raya Ncura Magali, wa'a ntau anu meaya ri Yaku, 'Da mebetae pai da moili ue ngkatuwu ungka ri rayanya.'" **39** (Anu ndato'o i Yesu ince'emo Inosa mPue Ala anu danatarima wa'a ntau meaya ri Sira. Maka ri tempo setu Inosa mPue Ala bare'epa ndawai; maka i Yesu bare'epa ndapapeawa mampoliu kapate-A.) **40** Maria tau madonge pau anu ndato'o i Yesu, pai re'e ri oyo ntau se'e anu manganto'o, "Manoto tau se'i Nabi!" **41** Santila tau manto'o, "Ince'imo Mokole Tadungkadago." Paikanya re'e wo'u anu manto'o, "Bare'e da monco Mokole Tadungkadago da rata ungka ri tana Galilea? **42** Nda'uki ri Sura Magali, Mokole Tadungkadago muli i Daudi, mewali da ungka ri Beteleme kama'ia, ince'e lipu i Daudi." **43** Kapusa-pusanya mopaisomo wa'a ntau sondo, mampopaisoi kono i Yesu. **44** Re'e tau anu da rayanyamo mancoko i Yesu, paikanya bare'e nataha sako mangajama Sira. **45** Butu mewalilimo wa'a ntopojaga Banua i mPue anu ndapokau anu da mancoko i Yesu, meoasimo wa'a ntadu mpanyomba pai wa'a nto Parisi, "Ara wenu bare'e ndikeni ri ma'i tau setu?" **46** Mesono wa'a ntopojaga setu, "Manoro bare'epa re'e tau karata anu lo'e mompau ewa Sira sinjau!" **47** Nato'o nto Parisi, "Ta'a-ta'anya sako komi se'e nale'o malinguni? **48** Bara sako wa'a ntadulakota pai to Parisi se'e re'emo anu mangaaya si'a? **49** Paikanya wa'a ntau sondo se'i, bare'e naincani ntau se'e songka i Musa, paikanya mau ewance'e tau se'e nakonomo mpopahuku." **50** Re'e samba'a ri oyo nto Parisi setu, ince'emo i Nikodemu anu roomo mampomberataka i Yesu, mompau i Nikodemu nato'oka wa'a yununya to Parisi, **51** "Malulu padika, bare'e maya ndabotusi huku ntau samba'a anu bare'epa ndaparesa kara-karanya pai bare'epa manoto potunda ngkasalanya." **52** Mesono wa'a yununya, "Ara siko wo'u ungka ri Galilea? Paresa bangani Ncura Magali! Bara da re'e nurata anu manganto'o, re'e nabi da rata ungka ri Galilea!" **53** Roo setu tesebumo tau se'e, samba'a-samba'a mewalili ri banuanya.

8:1 Paikanya i Yesu malai ndeku ri Buyu ngKajulana. **2** Bangke reme mowuro-wuro mpodago mobalungkemo Sira njo'u wo'u ri Banua i mPue, ratamo tau anu sondo mangadadu Sira. Ince'e painaka motunda i Yesu mampaguru tau se'e. **3** Sindara setu jelamo wa'a guru agama pai wa'a nto Parisi mangkenika Sira samba'a we'a anu ndarata ntongo mposalara. Napokau ntau se'e we'a setu mekakore ri tongo-tongonya, **4** nepa nato'o ntau se'e ri Yesu, "Guru, we'a se'i karata ntongo-ntongo mposalara. **5** Ri sura Ncongka i Musa, we'a anu ewance'i da ndawunu mbatu rantani mate. Mewali ewambe'imo parata ndayami?" **6** Pompeoasi ntau se'e setu, podo mampepali da kasala mpesono i Yesu, da naka nale'o ntau se'e mampakasala. Paikanya i Yesu podo metutu mo'uki ri tana pai karamaa. **7** Ua napari-pari ntau se'e, painaka mengoa Sira ndato'oka tau se'e, "Tau anu bere'e salaanya ri oyomi, mbolimo si'a anu da mawunu mbatu riunya we'a setu." **8** Roo setu metutu muni Sira mo'uki ri tana. **9** Butu nadonge ntau se'e pompau i Yesu ewance'e, nggoyamo tau se'e painaka malai nteasamba'a pai montepu'u ungka ri anu tetukaka. Kapusa-pusanya jamo i Yesu ngkalio-A pai we'a setu njau mekakore bare'e molengko-lengko. **10** Nepa mengoa i Yesu ndato'oka we'a setu, "Mbe'imo wa'a ntau se'e pura-pura? Bere'e anu mampetisala siko?" **11** Mesono we'a setu, "Bere'e Guru!" Ndato'o i Yesu, "Madago, Yaku se'e bare'e da Kupetisala siko. Se'i-se'i palaimo, pai ne'emo nupowia salaa." **12** Mompau wo'u i Yesu ndato'oka tau sondo Ndato'o, "Yakumo reme lino. Tau anu mangalulu Yaku bare'e da melinja ri ntongo mbani, paikanya da mampotumpu reme ngkatuwu." **13** Nato'o wa'a nto Parisi, "Siko se'i mancabi koro-Mu ngkalio-Mu, bere'e kamonconya pau-Mu." **14** Mesono i Yesu ndato'o, "Mau Yaku manto'o-nto'o koro-Ku ngkalio-Ku, pau monco anu Kuto'o maka Kuincani ungka ri mbe'i kama'i-Ku pai ri mbe'i da kanjo'u-Ku. Komi bare'e ndiincani ungka ri mbe'i kama'i-Ku pai ri mbe'i da kanjo'u-Ku. **15** Komi mangabotusi sala ntau malulu paepe ndaya ngkatolinomi, Yaku bare'e mabotusi sala ntau. **16** Ane rapanya Yaku mabotusi sala ntau, pobotusi-Ku mayoa, maka Yaku bare'e mobotusi ngkalio-Ku; i Papa anu mampokau Yaku ince'e yunu-Ku. **17** Ri raya ncura mPadika i Musa lau nda'uki ewase'i. Posabi anu monco ince'emo posabi radua tau. **18** Anu

mancabi kono ka-Yakunya ince'emo re'e radua ince'emo Yaku pai i Papa anu mampokau Yaku." **19** Nato'o tau se'e, "Ri mbe'i Papamu setu?" Mesono i Yesu, ndato'o, "Lawi bare'e ndiincani Yaku pai Papa-Ku. Ane rapanya ndiincani Yaku sangaya-ngaya da ndiincani wo'u Papa-Ku." **20** Pura-pura setu ndato'o i Yesu ri sindara Sira mompaguru ri Banua i mPue, mosu ri wa'a mpeti mpadika doi mpanyomba. Paikanya bere'e tau anu mantaha mancoko Sira maka bare'epa jela temponya. **21** Ndato'o wo'u i Yesu ri tau se'e, "Yaku da malai, da ndipepali Yaku, paikanya ua komi da mate ri raya ngkasalaami painaka bare'e da ndikoto rata ri kare'e-Ku." **22** Nato'o wo'u ntadulako nto Yahudi, "Bara da menoo tau setu, maka nato'o, 'Bare'e da ndikoto rata ri da kanjo'u-Ku.' " **23** Nepa ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Komi ungka ri aranya paikanya Yaku ungka ri wawonya. Komi ungka ri lino; Yaku banya ungka ri lino. **24** Ince'e pu'unya painaka Kuto'oka komi, komi da mate ri raya ngkasalaami. Pai lawi da mate ri raya ngkasalaami, ane bare'e ndiaya ka-Yakunya anu ndato'o, 'I YAKU RE'E'. " **25** Meoasi tau se'e, "Kamonconya kojo isema siko se'i?" Mesono i Yesu, ndato'o, "Nunjaa wo'u yowenya da mompau pai komi? **26** Ntongo mariapa anu da Kupau kono kakominya pai da mangabotusi kono kakominya. Pai Sira anu mampokau Yaku ince'e Sira anu ndaaya. Pai Yaku da mampobambarika ri lino se'i wuwunya anu Kudonge ungka ri Sira." **27** Bare'e narata ndaya ntau se'e, anu ndapau ince'emo kakononya i Papa. **28** Ince'e pu'unya painaka ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ane manyombamo komi ri Ana Manusia, nepa da ndiincani ka-Yakunyamo anu ndato'o, 'YAKU RE'E', pai nepa da ndirata ndaya pura-pura anu Kupowia banya podo elo ndaya-Ku ngkalio-Ku. Anu Kupetumbu pura-puranya anu ndapatadaka yaku i mPapa. **29** Pai Sira anu mampokau Yaku anu mampoyunuki Yaku. Bare'e sangkani ndapapaliu Yaku ngkalioku, maka pura-pura anu Kupowia paka anu mampakawongko raya-A." **30** Butu roo ndato'o i Yesu pura-pura setu, sondo tau anu meaya ri Sira. **31** Ungka lairia ndato'o i Yesu ri wa'a nto Yahudi anu meayamo ri Sira, "Ane todo komi mangalulu anu Kupaguruka komi, mewalimo anaguru-Ku anu monco komi. **32** Komi da mangaincani Pue Ala anu monco, pai ince'emo pu'unya komi da ndasorepaka." **33** Mesono tau se'e, "Kami se'i muli i Burahima, bare'epa

re'e mau samba'a tau anu mampowatua kami! Nunjaa tangara ndayami anu manganto'o, kami da ndasorepaka?" **34** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Monco kojo anu Kuto'oka komi se'i, tau anu mampowia salaa ince'e napowatua ncalaa. **35** Pai watua bare'e da siwia pai ana ntaliwanua, watua bere'e tilanya anu manoto da napatoka mpunya, ane ana lawi tokamo tilanya anu da napotumpu rantani masae-sae. **36** Ince'e pu'unya, ane i Ana anu mancorepaka komi. Komi monco-monco kojo tesorepaka. **37** Lawi Kuincani komi se'i muli i Burahima. Paikanya komi da mampepate Yaku maka wa'a mpatada-Ku bare'e nditarima. **38** Nunjaa anu Kukita ri Papa-Ku ince'e anu Kupetumbu. Pai ewance'e se'e komi mampowia anu napaguruka komi mpapami." **39** Mesono tau se'e, "Papa mami i Burahima." Mesono i Yesu, "Ane monco komi ana i Burahima manoto da ndilulu wa'a mpowia i Burahima. **40** Anu Kupetumbuka komi ince'e kamonco anu Kudonge ungka ri Pue Ala, paikanya Yaku da ndipepate. I Burahima bare'e da mowia ewance'e! **41** Komi mampesili engko mpapami ngkaliomi." Mesono tau se'e, "Kami banya ana mposalara. Papa mami samba'aja, podo i Pue Ala." **42** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ane monco i Pue Ala Papami da ndipotowe Yaku, maka Yaku ungka ri Pue Ala kama'i-Ku. Kajela-Ku banya elo ndaya-Ku ngkalio-Ku, paikanya Sira anu mampokau Yaku. **43** Nunjaa pu'unya painaka bare'e ndirata ndaya anu kuto'oka komi? Maka bare'e ndikoto mampedongeka anu kupaguruka komi. **44** I maja'a papami, pai anu ndilulu ince'e pepokono mpapami. Maka ungka ri tepu'unya i maja'a lawi topoepate. Anu monco napobanciika, bare'e da napompasambiraka yoa, maka lawi bere'e yoa ri rayanya. Ane si'a molopu, lawi ewance'emo engkonya. Si'a lawi kalopu-lopu pai pebete wa'a lopu. **45** Paikanya Yaku manganto'o kamonco, pai ince'emo pu'unya painaka bare'e ndiaya Yaku? **46** I sema ri oyomi anu mangkoto mantuju kare'e ncalaa ri Yaku? Ane Yaku manto'o kamonco, ara wenu bare'e ndiaya Yaku? **47** Tau anu ungka ri Pue Ala, si'a mampedongeka Nuntu i mPue Ala. Paikanya komi banya ungka ri Pue Ala, ince'e pu'unya painaka bare'e ndipokono mampedongeka." **48** Wa'a nto Yahudi setu mancono i Yesu nato'o, "Ara bare'e monco siko se'i to Samaria anu napesuaki inosa nceta?" **49** Mesono i Yesu ndato'o, "Yaku bare'e napesuaki nceta. Yaku mantubunaka

Papa-Ku, paikanya komi mampetikodi Yaku. **50** Yaku banya tau mekiunde anu mampepali da napantubunaka ntau, koronya. Re'e samba'a anu mampare'e katetubunakaku pai Siramo anu mangabotusi. **51** Monco kojo anu Kuto'o se'i, tau anu mangalulu pau-Ku, bare'e da mate rantani masae-sae." **52** Nato'o wa'a nto Yahudi setu ri Yesu, "Se'i-se'i manotomo kojo ri raya mami kasikonya se'i napesuaki inosa nceta! I Burahima matemo, ewance'e se'e pura-pura wa'a nabi. Paikanya nuto'o, 'Tau anu malulu paumu bare'e da mate rantani masae-sae!' **53** Ane sako i Burahima pai wa'a nabi pura-pura matemo, isema siko se'i? Ewambe'imo da pewalinya siko anu ri wawo pai ngkai mami i Burahima!" **54** Mesono i Yesu ndato'o, "Ane rapanya Yaku mampepali katetubunakaku ngkalioku, katetubunaka setu bere'e yowenya. Anu mantubunaka Yaku ince'e Papaku anu ndito'o Pue Ala puemi, **55** ntanoka komi bare'e ndiincani Sira. Paikanya Yaku kuincani Sira. Ane rapanya kuto'o, Yaku bare'e kuincani Sira, Yaku da mewalimo samba'a tau kalopu-lop, da siwiamo ewa komi. Yaku mangaincani Sira, pai mepo'inaya ri paua. **56** papami i Burahima da mawongko kojo rayaa da mangkita eo-Ku. Sira ndakitamo pai ndapokawongko!" **57** Nepa nato'o wa'a nto Yahudi ri Yesu, "Tinuwumu bare'epa gana alima mpuyu nta'u, ara da nukitamo Burahima?" **58** Mesono i Yesu, "Monco Kuto'oka komi, i Burahima bare'epa ndapoana, Yaku lawi re'emo." **59** Liu-liu natima wa'a nto Yahudi watu, da nawunuka Sira; paikanya mepayanaka i Yesu, ndapalaikamo Banua i mPue.

9:1 Sindara mpelinja i Yesu, ndakita tau buta ungka ri pampoana. **2** Meoasi wa'a anaguru i Yesu ri Sira, "Guru, ara wenu tau se'i butamo ungka ri pampoana? Isema anu masalaa, salaanya ngkalionya bara salaa ine pai papanya?" **3** Mesono i Yesu, "Kabutanya setu banya salaanya ngkalionya bara salaa ine pai papanya, paikanya da napangkita ntau kuasa i mPue Ala motetala ri koronya. **4** Sindara ntongo maremepa da tapotetalakamo wa'a ntetala anu ndapokauka Yaku. Maka ane mawengimo bemore'e tau anu mangkoto da motetala. **5** Sindara Yaku laupa ri lino, yakumo reme ntolino." **6** Butu roo mompau ewance'e i Yesu, metupe Sira ri tana nepa ndaiko-iko rantani mewali lombu. Ungka lairia, lombu setu

ndagereka tutumata ntau anu buta setu, **7** nepa ndato'oka si'a, "Palaimo mendo'u ri liku Siloa." (Siloa posokinya 'Ndapokau'.) Malaimo tau setu njo'u mendo'u ri liku Siloa. Roo mendo'u mewalili si'a yosamo matanya. **8** Nato'o ntau anu samposori-sori banuanya pai pura-pura tau anu mangkita perapi-rapi ntau setu, "Ara banya tau se'i anu motunda-tunda ri wiwi njaya wungkaeo merapi-rapi?" **9** Re'e tau anu manganto'o, "Si'a kojo." Paikanya re'e wo'u anu manganto'o, "Banya si'a, tau setu podo kasintolionya." Paikanya nato'o ntau setu, "Yakumo i buta wungkaeo." **10** Meoasi tau se'e ri tau setu, "Ewambe'i pewalinya painaka yosamo matamu?" **11** Mesono si'a, "Tau anu mampoto'o i Yesu anu magereka lombu tutumataku nepa ndato'o, 'Palaimo mendo'u ri liku Siloa.' Malai kojo yaku njo'u mendo'u, roo setu kuepe yosamo matak." **12** Nato'o ntau se'e, "Mbe'imo tau setu?" Mesono si'a, "Bare'e kuincani." **13** Pampaka'osa i Yesu tau buta anu ndagereka lombu tutumatanya setu nepa ndapokau njo'u mendo'u, pewalinya setu kono eo Umapo. **14** I buta anu yosamo matanya setu napoyunu ntau ri to Parisi. **15** Napeoasi nto Parisi ri tau setu, ewambe'i painaka yosamo matanya. Mesono si'a, "Nagereka lombu tutu matak nepa kumendo'u, roo setu yosamo matak." **16** Re'e bara tesangkuja tau ri oyo nto Parisi anu manto'o, "Tau anu mampowia setu banya ungka ri Pue Ala, maka bare'e natubunaka eo Umapo." Paikanya santila tau manto'o, "Ane si'a tau masalaa bare'e da nakoto mampowia tanda ngkuasa anu ewance'e?" Mewalimo posisala ri oyo ntau se'e. **17** Meoasi wo'u wa'a nto Parisi ri tau buta anu yosamo matanya setu, "Ewambe'i parata ndayamu kono tau anu mampakayosamo matamu setu?" Mesono tau setu, "Sira nabi." **18** Paikanya bare'e naaya wa'a ntadulako nto Yahudi katau setunja ince'emo tau anu buta wungkaeo. Ince'e painaka napeboo ntau se'e tau tu'anya, **19** butu jela, napeoasi, "Ara monco ince'i anami anu buta ungka ri pampoana? Ewambe'i painaka yosamo matanya wawase'i?" **20** Mesono ine pai papanya, "Lawi monco ince'i ana mami anu buta ungka ri pampoana. **21** Paikanya bara ewambe'i painaka yosamo matanya wawase'i, bare'e kaincani. Pai bara isema anu mampaka'osa matanya, ince'e se'e bare'e kaincani. Ndipeoasimo ri si'a ngkalionya, si'a bangkemo; naincani ngkalionya mancono." **22** Painaka ewance'e pompau ine pai papa i buta

maka maeka raya ntau se'e ri wa'a ntadulako nto Yahudi, maka nadongemo kabotu gombo ntau se'e, pura-pura tau anu ma'aku i Yesu Mokole Tadungkadago, bare'emo maya da mesua ri banua mpekakai. **23** Ince'e pu'unya painaka nato'o ine pai papa i buta, "Si'a bangkemo, ndipeoasimo ri si'a." **24** Nepa napeboo wo'u ntau se'e tau anu buta pai yosamo matanya setu, nepa nato'oka, "Pontando koromo, to'omo anu monco. Maka malulu paincani mami tau setu tau masalaa." **25** Mesono tau setu nato'o, "Bara masalaa bara bare'e, tau setu bare'e kuincani. Podo sangaya anu kuincani iowi yaku buta wawase'i yosamo matakuku." **26** Nato'o wo'u ntau se'e ri si'a, "Nunjaa napowia ri siko? Ewambe'i napampowia painaka yosa matamu?" **27** Mesono tau setu, "Roomo kutuntuka komi, paikanya bare'e ndiaya, ara wenu painaka ndipekituntu wo'u? Bara da rayami wo'u malulu Sira?" **28** Napepepara ntau se'e tau setu nato'o, "Sikomo mangalulu si'a; kami bare'e! Kami mangalulu i Musa. **29** Manoto kaincani i Pue Ala mamparatamo songka ri Musa. Paikanya tau setu bare'e kaincani bara ungka ri mbe'i kama'inya." **30** Mesono tau setu, "Ipu kojo rayaku ane ndito'o bare'e ndiincani ungka ri mbe'i kama'inya tau setu, sako matakuku anu buta napakayosa painaka kukita raoa. **31** Taincani tau anu masalaa bare'e da ndapedongeka i mPue Ala, podo tau anu mepo'inaya ri Sira pai anu mangawianaka pepokonoa. **32** Ungka ri pampewali lino bare'epa re'e ndadonge re'e tau anu mampakayosa mata ntau anu buta ungka ri pampoana inenya. **33** Ane tau setu banya ungka ri Pue Ala bare'e da nakoto mampowia tanda ngkuasa." **34** Mesono tau se'e, "Nunjaa nuto'o? Siko tau anu buke-buke salaamu ungka ri pampoana inemu da mampaguru kami?" Montepu'u ungka ri tempo setu bare'emo nawai ntau se'e tau anu buta pai yosamo matanya setu, da mesua ri banua mpekakai. **35** Butu ndadonge i Yesu napairi nto Parisi tau setu ungka ri banua mpekakai, ndapepali tau setu nepa ndato'oka si'a, "Ara nuaya i Ana Manusia?" **36** Mesono tau setu, "Isema Sira, Pue? Ndito'oka yaku da naka meaya yaku ri Sira." **37** Mesono i Yesu, "Nukitamo Sira, si'amo anu mompasimbaju pai siko se'i." **38** Nato'o ntau setu, "Kuaya Pue." Liu-liu mombukotu metutu manyomba ri Yesu. **39** Ndato'o i Yesu, "Ri karataku ri lino se'i ewa topobotusi da mampakanoto; tau anu buta da yosa matanya,

pai tau anu yosa matanya da mewali buta." **40** Meoasi wa'a nto Parisi anu njau madonge-donge pompau i Yesu, nato'o, "Mewali panto'o ndayamu kami se'i wo'u buta?" **41** Mesono i Yesu, "Ane rapanya komi buta, bare'e da masalaa komi, paikanya ua ndito'o, komi yosa matami, ince'e posokinya komi ntongo tuwu ri raya ncalaa."

10:1 "Monco Kuto'oka komi se'i: Tau anu mesua ri bonco bimba banya mojaya ri boboka, paikanya mepone pai melumbu ri waya; tau setu to pelima pai to perampa. **2** Paikanya tau anu mesua ri boboka, ince'emo topongkambi bimba. **3** Topojaga bonco da malokaka si'a boboka, pai da napedongeka wa'a bimba oni nganganya ane napeboo nteasamba'a ri to'onya pai napoyunu mesuwu ungka ri bonco. **4** Ane mesuwumo wa'a bimba setu ungka ri raya bonco, da nalulumo topongkambi setu maka naincani mampedongeka oni nganganya. **5** Bare'e da napokono wa'a bimba setu malulu tau ntaninya, paikanya ane tau ntaninya da napalaika maka bare'e naincani oni nganganya." **6** Anu ndapau i Yesu ince'e nuntu mporapa, painaka bare'e narata ndaya ntau se'e katudu-Nya. **7** Ndato'o wo'u i Yesu, "Monco Kuto'oka komi se'i: Yakumo boboka mpesua bimba. **8** Tau anu jela mampesindiuka Yaku ince'e to pelima pai toperampa, paikanya bare'e napokono wa'a bimba mampedongeka oni nganga ntau se'e. **9** Yakumo boboka. Isema anu mesua mampoliu Yaku ince'e da morasi; si'a da mesua mesuwu pai da marata pangkoni anu gana-gana. **10** Topelima podo jela melima, mepepate pai monja'ati. Paikanya Yaku anu Kukama'ika da mampatuwu tau pai da naka gana anu naka tuwuka. **11** Yakumo topongkambi anu manoto. Topongkambi anu monco bare'e mampepurungi inosanya da mangkumpai wa'a bimbanya. **12** Tau anu ndasaro banya topongkambi pai banya ince'e tumpu wa'a bimba setu, ane nakita jela sarigala da molonco napalaika wa'a bimba setu. Wa'a bimba setu da nasoko ncarigala pai yabinya da tewuragamo. **13** Tau ndasaro setu molonco, maka si'a motetala ua mampepali saronya. Bare'e da napokapuru wa'a bimba setu. **14-15** Yakumo topongkambi anu monco, ewa pangaincani i mPapa Yaku ewance'e wo'u kupangaincani i Papa pai wa'a bimba-Ku wo'u mangaincani Yaku. Bare'e kupepurungi inosa-Ku ua

maendo katuwu wa'a bimba-Ku. **16** Ntongo re'epa wa'a bimba-Ku anu bare'e sayunu-yunu pai wa'a bimba anu kukambi se'i tau se'e wo'u da kukambi pai da napedongeka ntau se'e oni nganga-Ku. Tau se'e pura-pura da mewali pai samba'aja topongkambinya. **17** Yaku ndapotowe i mPapa maka Kupepombaika inosa-Ku, da kupawali ntarima muni. **18** Bere'e tau anu mangkoto da mangarampa ungka ri Yaku. Sangadi Yaku ngkalioku anu mampepombaika. Yaku makuasa mampakanoto, kuwai pai da kutima muni. Ince'emo tetalaku anu ndapapakoyoka i mPapa ri Yaku." **19** Ua pompau i Yesu ewance'e, wa'a nto Yahudi montepu'umo mopaiso. **20** Maria tau manto'o, "Si'a napesuaki inosa nceta! Si'a wando! Nunjaa yowenya da ndipedongeka pau-Nya?" **21** Paikanya re'e wo'u anu manganto'o, "Tau anu napesuaki inosa nceta bare'e da mompau ewancetu! Ara da nakoto nceta mampakayosa mata ntau buta?" **22** Ri tempo wa'a ntau tepasambaka ri Yerusalem mamposusaka karoonya ndawali mpakoroka Banua i mPue, tempo setu sindara mpouja. **23** Sindara i Yesu melinja-linja ri tambale i Ncalomo ri Banua i mPue, **24** setumo wa'a nto Yahudi malimbu Sira nato'o, "Sanguja ngkasae wo'u da nupangalinguni kami? To'oka kami mpayoa bara monco kojo siko se'i Mokole Tadungkadago." **25** Mesono i Yesu, "Roomo Kuto'oka komi paikanya bare'e ndiaya. Wa'a ntetala anu kuwianaka ri to'o mPapa-Ku, ince'e anu mampakanoto ka'isemanya Yaku. **26** Bare'e ndiaya maka komi bare'e tesua ri dompu wa'a bimba-Ku. **27** Ane wa'a bimba-Ku napokono mampedongeka oni nganga-Ku. Kuincani tau se'e pai tau se'e da mangalulu Yaku. **28** Tau se'e kupantaika katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusnya, pai tau se'e bare'e da magero rantani masae-sae. Bere'e mau samba'a tau anu da mangangkoto marampa ungka ri pale-Ku. **29** Tau se'e ndapepombaika mPapa-Ku ri Yaku, Sira anu ri wawo ngkakuasa-A. Pai bere'e mau samba'a tau anu mangkoto da mangarampa ungka ri pale-A. **30** Yaku pai i Papa samba'a-mba'a." **31** Masengke wo'u raya wa'a nto Yahudi, natima ntau se'e watu da nawunuka i Yesu. **32** Paikanya ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ndikitamo, maria anu madago roo Kupowia anu ndapepokauka i mPapa ri Yaku. Ri pura-pura anu Kupowia setu, anu mbe'inya anu ndiposengke painaka da ndiwunu mbatu Yaku?" **33** Mesono wa'a nto Yahudi setu,

"Banya wa'a mpowiamu anu madago setu painaka da kawunu mbatu Siko, paikanya ua Siko mamposari i Pue Ala. Siko toline, da nupasiwia koro-Mu pai i Pue Ala?" **34** Mesono i Yesu, "Ara banya lau nda'uki ri Sura mPadikami, ndato'o i mPue Ala, 'Komi ince'emo lamo?' **35** Manoto tapaincani pura-pura anu ndato'o ri Sura Magali sangaya-ngaya da mewali. Mewali ane i Pue Ala manto'o, lamo wa'a ntau anu mantarima nuntu-A, **36** wenu pai ndipanto'o Yaku mampetikodi Pue Ala, ua Kupanganto'o Yaku Ana mPue Ala? Ntanoka Yaku ndapilisi mPapa-Ku ndapokau ri lino. **37** Ane rapanya bare'e Kupowia tetala anu ndapepokauka i mPapa ri Yaku, ne'emo ndiaya Yaku. **38** Paikanya ua Kuwianaka, da ndiayamo anu roo Kuwianaka setu, mau bare'e ndipokono maaya Yaku. Ane ewance'e da ndiincanimo pai da ndirata ndayamo ka-Yakunya pai i Papa samba'a-mba'a, pai Yaku todo ri kasamba'a-mba'a pai Papa." **39** Napepali wo'u ntau se'e jaya da napale'o mampepate i Yesu, paikanya bare'e nale'o ntau se'e. **40** Mewalili i Yesu ri sambote ngKoro Yarade, ri kare'e mpopariu i Yohane owi, maroo-roo njairia. **41** Maria tau anu rata madadu Sira. Maka nato'o ntau se'e, "I Yohane bere'e tanda ngkuasa natuju, paikanya nunjaa anu nato'o kono tau se'i pura-puranya monco." **42** Maria tau anu njairia mangaaya i Yesu.

11:1 Samba'a tau anu mampato'o i Lasaru, si'a maroo-roo sangkani-ngkani pai kasangkomponya i Maria pai i Marita ri lipu Betania. **2** I Maria, si'amo we'a anu mabubu lana wongi ri witi i Yesu nepa napalisika wuyuanya. Mewali ri anu sandeme maju'amo kasangkomponya i Lasaru. **3** Mangkita kaju'anya, mepatuumo tau se'e radua ri Yesu nato'o, "Pue kasangkompo mami anu ndipomawo se'i-se'i maju'anya." **4** Butu ndadonge i Yesu patuu setu, ndato'o, "Oo ju'anya setu bare'epa da napopate." Ince'e podo da naka bangke ngkateto'o mPue Ala pai da bangke wo'u ngkateto'o i Ana Ala. **5** Lawi ndapomawo kojo i Yesu, i Marita, i Maria pai i Lasaru. **6** Paikanya ri padonge i Yesu kaju'a i Lasaru, lawi ndaoakamo maroo-roopa radua ndeme. **7** Pusamo radua ndeme nepa ndato'oka wa'a anaguru-A, "Ma'imo takanjo'u ri Yudea." **8** Mesono tau se'e, "Aa Guru, nepa roo mpinca komi da nataso mbatu nto Yahudi njairia, se'i da njo'u wo'u?" **9** Ndato'o i Yesu,

"Ara bare'e ndiincani reme merara sandeme-sandeme sampuyu pai radua jaa? Tau anu melinja ri ndeme bare'e da tosube, maka nakita reme lino se'i. **10** Paikanya tau anu melinja ri wengi lawi da tosube maka bere'e reme ri si'a." **11** Ewancetumo panto'o i Yesu. Nepa Ndato'o wo'u, "Baleta i Lasaru tekayoremo, paikanya Yaku da njo'u malike si'a." **12** Nato'o wa'a anaguru-A, "Pue, ane podo tekayore i Lasaru sangaya-ngaya da'osa muni." **13** Ntanoka tinako ndaya i Yesu, i Lasaru matemo! Nasarumaka anaguru-A bara podo yore kojo i Lasaru. **14** Ince'e pai ndapanto'o mpayoa i Yesu ri tau se'e, "I Lasaru matemo! **15** Paikanya sakodi ngkadago yau, ua Yaku bare'e njau njairia, ince'e anu madago mpodago ri komi, da naka ndiaya kojo Yaku se'i, ndikaligamo tapadadu i Lasaru." **16** I Toma anu karua nto'onya "I Morapi", mompau ri wa'a yununya wa'a anaguru i Yesu nato'o, "Ndikama'imo takanjo'u naka mate kita sangkani-ngkani pai Sira!" **17** Kajela i Yesu njairia, i Lasaru aopo mbengimo ri raya dayo. **18** Lipu Betania mombemosu pai kota Yerusale, tempo-temponya tatogo kilo meteri kalawanya. **19** Mariamo to Yahudi anu ma'i madadu i Marita pai i Maria da mampalindo raya ntau se'e ua kamate ngkasangkomponya. **20** Butu nadonge i Marita kajelamo i Yesu, mesuwumo si'a njo'u mantomu Sira, ja i Maria njau ri banua. **21** Nato'o i Marita ri Yesu, "Pue, ane da re'i komi sindara ngkanju'a ngkasangkompoku, manoto bare'e da mate si'a. **22** Mau ewance'emo, paikanya se'i kuaya kojo bara nunjaa ntano anu ndiperapi ri Pue Ala, sangaya-ngaya da ndabangani." **23** Ndato'o i Yesu ri Marita, "Marita, kasangkompomu da membangu muni!" **24** Mesono i Marita nato'o, "Kuincani i Lasaru da tuwu muni ane ndapapembangumo tau mate ri Eo Kiama." **25** Ndato'o i Yesu ri Marita, "Yakumo se'i pu'u ngkatuwu anu mampapembangu tau anu matemo. Pai tau anu maaya Yaku mau matemo si'a da tuwu. **26** Pai tau anu tuwupa pai meaya ri Yaku, si'a bare'emo da mate. Marita! Nuaya anu Kuto'o se'i?" **27** Mesono i Marita, "Pue, kuaya ka-Kominya Pue Ana i mPue Ala, Mokole Tadungkadago anu tudumo ri lino se'i." **28** Roo mompau ewance'e njo'umo i Marita mampeboo kasangkompunya i Maria, najawaka manto'o, "I Guru jelamo, siko ndapeoasi." **29** Padongenya ince'e, meoko i Maria njo'u nadadu i Yesu. **30** Sindara setu i Yesu bare'epa mesua ri raya lipu, Sira ntongo

njaupa ri kare'e mpompasimbaju-A pai i Marita. **31** Pangkita wa'a nto Yahudi anu mampalindo raya i Maria peokonya ncoroba pai mesuwu ungka ri banua; naluluwaka ntau se'e, nasarumaka ntau se'e, i Maria da njo'u motumangi ri dayo. **32** Ratamo i Maria ri kare'e i Yesu, ri pangkitanya Sira, mombukotu si'a ri suara-A nato'o, "Ane da re'i komi Pue ri sindara ngkaju'a ngkasangkompoku, manoto bare'e da mate si'a." **33** Pangkita i Yesu potumangi i Maria, pai wa'a ntau anu sangkani-ngkani pai si'a se'e motumangi, mapari raya i Yesu pai merata puru ndaya-A. **34** Ndapeoasi i Yesu ri tau se'e, "Ri mbe'i ndipadayo si'a?" Mesono tau se'e, "Ndikama'imo ndipeole, Pue." **35** "Motumangimo i Yesu." **36** Nato'o nto Yahudi anu njau njairia, "Peole, ma'ai kojo pampomawonya i Lasaru!" **37** Paikanya re'e ri oyo ntau se'e anu manto'o, "Sira se'i anu mampakayosa mata ntau buta, wenu painaka bare'e nakoto mampetangani naka ne'e mate i Lasaru?" **38** Ma'ai kapari ndaya i Yesu, njo'umo Sira ri dayo. Dayo setu ince'emo samba'a wayau anu ndapaloka watu bangke. **39** Ndato'o i Yesu, "Ndienggonaka watu setu." Mesono i Marita, "Paikanya Pue, aopo ndememo padayo i Lasaru, maja'amo da kawaunya!" **40** Ndato'o i Yesu, "Marita, ara banya roo Kuto'oka siko: Ane nuaya Yaku, da nukita ewambe'i kabangke ngkuasa i mPue Ala!" **41** Karoonya ndawaenggo watu palo dayo setu, metingara ri yangi i Yesu ndato'o, "Tarima kase Papa maka ndipedongeka perapi-Ku. **42** Lawi Kuincani da ndipampedongeka Yaku, paikanya ince'i Kuperapi ri komi tila wa'a ntau se'i: da napaaya wa'a ntau se'e ka-Kominya anu mampokau Yaku." **43** Roo mompau ewance'e, meboo i Yesu marimbo oni nganga-A, "Lasaru, pesuwu!" **44** Mesuwumo i Lasaru anu matemo setu, palenya pai witinya ntongo tewewesi pai ayapa, pai lionya ntongo ndatalambiajeni, ndato'o wo'u i Yesu ri wa'a ntau anu njau njairia, "Ndiledesi sompunya naka dago pelinjanya." **45** Maria ri oyo wa'a nto Yahudi anu madadu i Marita, mangkitamo anu ndapowia i Yesu setu meayamo ri Sira. **46** Paikanya re'e bara tesankuja ri oyo ntau se'e anu njo'u mampetumbuka to Parisi nunjaa anu roo ndapowia i Yesu. **47** Ince'e painaka wa'a nto Parisi pai wa'a ntadulako ntadu mpanyomba mampare'e pogombo pai Majalisi Agama. Nato'o ntau se'e, "Nunjaa anu sangaya-ngaya da tapowia? Maria tanda ngkuasa anu napowia ntau se'i! **48**

Ane tapapaliuka si'a ewance'i mpaliu pura-pura tau da mangaaya si'a. Pai ripurinya da ma'i topoparenta nto Roma da nagero Banua i mPue pai samalele bancata!" **49** Samba'a ri oyo ntau se'e anu mampoto'o i Kayapa, anu mewali Tadu mPanyomba Bangke ri tempo setu, mompau ri tau se'e nato'o, "Komi se'i bare'e ndiincani raoa! **50** Komi se'i bare'e rata ponawanawami njairia, ara bare'e ndirata ndaya da naka ne'e marugi wa'a ntau sondo, moruana samba'a tau mate pai ne'e tau salemba anu maropu!" **51** Kamonconya pompau i ngKayapa ewance'e banya ua ponawanawanya ngkalionya. Paikanya ua kasi'anya Tadu mPanyomba Bangke, mowatimo si'a kono da kapate i Yesu tila lemba nto Yahudi. **52** Pai banya podo tila nto Yahudi paikanya da mampasambaka pai da mampasamba'a-mba'a ana i mPue Ala anu ri mbe'i-mbe'i kare'anya. **53** Montepu'u ungka lairia sintuwumo raya wa'a ntadulako nto Yahudi da mampepate i Yesu. **54** Ince'e painaka i Yesu bare'emo motuntu ri suara ntau sondo ri oyo nto Yahudi, Malai Sira ungka ri tana Yudea njo'u ri kota, to'onya Eparai anu mosu ri pada bone maroo-roo sangkani-ngkani pai wa'a anaguru-A njairia. **55** Tempo setu mosumo da Posusa Pasa nto Yahudi. Maria tau anu ungka ri lipu-lipu njo'u ri Yerusalem da mampakagali koronya ri kabare'epanya rata ri eo mposusa. **56** Napepali ntau se'e i Yesu ri oyo ntau anu mompasambaka ri Banua i mPue, napombewenu-wenuka ntau se'e, nato'o ewambe'i parata ndayamu? Bara bare'e da ma'i si'a ri posusa se'i? **57** Panto'o ntau se'e ewance'e, maka re'e songka ungka ri wa'a ntadulako ntadu mpanyomba pai to Parisi anu manto'o, "Isema anu maincani ri mbe'i kare'e i Yesu da napetumbuka kami da naka ndasoko!"

12:1 Ntongo aono eopa nepa da Posusa Pasa, njo'umo i Yesu ri Betania. Njairiamo lipu i Lasaru anu matemo ndawali mpatuwu muni i Yesu. **2** Karata-A njairia napolinggona ntau se'e Sira, pai i Marita mamporiokoi Sira. I Lasaru pai wa'a linggona motunda mangkoni sangkani-ngkani pai i Yesu. **3** Ma'imo i Maria mangkeni lana wongi narawatu sampotila tatogo literi banganinya, nabubuka witi i Yesu nepa napalisika wuyuanya. Pai ndaengamo kawonginya sandaya banua setu. **4** Paikanya i Yudasi to Karioti samba'a ri oyo anaguru i Yesu anu ripurinya mampobalu Sira

nato'o, **5** "Ara wenu painaka lana wongi setu bare'e ndapobalu togo atu doi salaka olinya, pai doi setu da ndawaika wa'a ntau kaasi-asi?" **6** Pompaunya ewance'e banya bara ua mapuru rayanya ri tau kaasi-asi, paikanya ua si'a topelima. Pai lawi biasamo napelima doi ntau se'e anu ndawaika si'a mangadika. **7** Paikanya ndato'o i Yesu, "Papaliukamo powia mbe'a se'i! Ince'i napowia mampatoka da ndapangadayo Yaku. **8** Tau kaasi-asi bare'e tepapalai ri oyomi, paikanya Yaku bare'e." **9** Maria to Yahudi anu madonge kanjau i Yesu ri lipu Betania, painaka njo'u wo'u tau se'e njairia. Kanjo'u ntau se'e njairia banya podo mantako i Yesu paikanya tau se'e da mampeole i Lasaru anu matemo pai ndapatuwu muni i Yesu ungka ri kapatenya. **10** Ince'e pu'unya painaka meumba wo'u nawa-nawa wa'a ntadulako ntadu mpanyomba setu da mampepate i Lasaru; **11** maka ua si'a pu'unya painaka, maria tau anu meayamo ri Yesu pai mampalaikamo tau se'e. **12** Bangke reme nadonge wa'a ntau sondo anu tepasambaka da mosusa Pasa, i Yesu ma'imo ntongo mpelinja da ma'i ri Yerusale. **13** Natima ntau se'e ira mpalemi mangura nepa njo'u natomu ntau se'e i Yesu, se'i manggora-nggora nato'o, "Undemo i Pue Ala! Ndadoncomo Sira anu rata ri to'o mPue! Ndadoncomo Mokole nto Israeli!" **14** Ndarata i Yesu samba'a kalide anu mangurapa ince'e ndapelamba. Kobanganimo anu nda'uki ri Sura Magali: **15** "Ne'e maeka, ana we'a Sioni! Peolemo Mokolemu rata, melamba ri ana ngkalide!" **16** Ri tempo setu bare'epa narata ndaya wa'a anaguru-A posokinya pura-pura setu. Paikanya jabutu ndapapeawamo Sira ungka ri kapate-A nepa naendo wa'a anaguru-A, wa'a anu ndapowia ri Sira setu, lawi laumo te'uki ri Sura Magali. **17** Wa'a ntau anu njau njairia sindara ndapampeboo i Lasaru mesuwu ungka ri raya dayo pai ndapatuwu si'a, tau se'emo anu mampobambarika pewalinya setu. **18** Ince'e pu'unya painaka maria kojo tau anu madadu i Yesu maka nadongemo ntau se'e ka-Siranya anu mampowia tanda ngkuasa setu. **19** Nato'o wa'a nto Parisi ri kasiyununya, "Ndipeole, bere'e yowenya tapowia bara nunjaa-njaa! Ndipeolemo se'i, sambawo linomo tau anu njo'u malulu Sira!" **20** Ri oyo wa'a ntau anu ndeku ri Yerusale anu njo'u ri posusa Pasa, re'e bara tesangkuja to Garika. **21** Nadadu ntau se'e i Pilipu (to Besaida ri tana Galilea) nato'o, "Bale, bara maya, kami da raya mami momberata pai

i Yesu." **22** Njo'u i Pilipu mampetumbuka i Andaria, nepa njo'u tau se'e radua mampomberataka i Yesu. **23** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Jelamo ri temponya i Ana Manusia da ndapapeawa. **24** Kamonco-monconya Kuto'oka komi, ane bare'e manawu saogu inii ri tana pai mate, podo da saogu-ogu se'e pewalnya, ane mate da mewali sondo wuanya. **25** Tau anu mampepurungi katuwunya ince'e anu da tetaji ngkabongo katuwunya, paikanya tau anu bare'e mampepurungi katuwunya ri lino se'i ince'emo anu mamporewu katuwunya ri katuwu anu bare'e da re'e kapusnya. **26** Tau anu da rayanya mamporiokoi Yaku da nalulumo Yaku; toporioko-Ku da sangkani-ngkani pai Yaku ri mbe'i-mbe'i kare'e-Ku. Tau anu mamporiokoi Yaku da ndatubunaka mPapa-Ku." **27** "Mapari raya-Ku; nunjaa wo'u anu da kuto'o se'i-se'i? Bara da Kuto'o Papa, ndisorepakamo Yaku se'i-se'i? Paikanya ua da mangkoyo wa'a mpari se'i painaka rata Yaku. **28** Papa ndibangkeimo To'o-Mi!" Nepa ndadonge oni nganga ungka ri yangi anu manto'o, "Roomo Kubangkei pai ntongo da Kubangkei wo'u." **29** Wa'a ntau anu njau njairia madonge wo'u oni nganga setu. Nato'o ntau se'e, "Oni gundu!" Paikanya re'e wo'u anu manganto'o, "Banya! Ince'i oni nganga mala'eka mompau pai Sira!" **30** Nepa mompau i Yesu ri tau se'e ndato'o, "Oni nganga anu ndidonge roo banya tila-Ku paikanya da tilami." **31** Se'i-se'i ratamo temponya lino se'i da ndabotusi; se'i-se'i wa'a anu makuasa ri lino se'i ndadungkamo. **32** Paikanya Yaku se'i, ane ndaoretakamo ungka ri lino se'i, wa'a ntau pura-pura da Kuno'o ma'i ri Yaku. **33** Pompau-A ewance'e kamonconya mantotoraka ewambe'i jaya da ngkapate-A. **34** Nato'o ntau sondo, "Malulu sura mpadika mami Mokole Tadungkadago da tuwu rantani masae-sae. Wenu pai ndipanto'o, i Ana Manusia sangaya-ngaya da ndaoretaka ungka ri lino se'i? Ara isema i Ana Manusia setu?" **35** Mesono i Yesu ndato'o, "Podo sambinoroja da kare'e ndeme setu ri oyomi. Mewali ndipelinjamo ri sindara reme setu re'epa ri oyomi, da naka komi bare'e nakulamuti mbani. Tau anu melinja ri tongo mbani bare'e naincani ri mbe'i da kanjo'unya. **36** Ntongo re'epa ri oyomi da ndiayamo reme setu da naka komi mewali wa'a ana ngkareme." Roo mompau ewance'e malaimo i Yesu ungka njairia bare'emo mepapamara ri tau se'e. **37** Mau mariamo tanda ngkuasa anu ndapowia i Yesu ri suara ntau se'e,

paikanya bare'e naaya ntau se'e Sira. **38** Kobanganimo anu nato'o i Nabi Yesaya, "Pue isema anu da mangaaya bambari mami? Da tila incema tanda ngkuasa i mPue ndapapakitaka?" **39** Ince'e painaka bare'e nakoto ntau meaya, maka nato'o i Yesaya, "Panto'o mPue Ala, **40** 'Mata ntau se'e roo kupakabuta, kupakapeni raya ntau se'e, da naka ne'e yosa pangkitanya, nawa-nawa ntau se'e bare'e da marata ndaya. Da naka ne'e majea tau se'e, boi kupaka'osa tau se'e.'" **41** Mompau ewance'e i Yesaya maka nakitamo mpeaya ndayanya ewambe'i peawa i Yesu pai napangampau kono Sira. **42** Mau ewance'e maria tau sako ri oyo wa'a ntadulako nto Yahudi anu meayamo ri Yesu. Paikanya bare'e nataha ntau se'e mampatongawa, maeka raya ntau se'e boi napetangani nto Parisi tau se'e da mesua ri banua mpekakai. **43** Tau se'e mampobangke peunde ungka ri toline painaka da marata puru ndaya mPue Ala. **44** Nepa meboo i Yesu ndato'o, "Tau anu maaya Yaku, banya Yaku anu naaya paikanya Sira anu mampokau Yaku. **45** Pai tau anu mangkita Yaku, mangkitamo Sira anu mampokau Yaku. **46** Yaku ma'i ri lino ewa reme, da naka pura-pura tau anu maaya Yaku bare'e da nakulamuti mbani. **47** Tau anu madonge pompaguru-Ku pai bare'e nalulu banya Yaku anu mahuku si'a. Maka Yaku ma'i banya da mangahuku lino se'i, paikanya da mancorepaka. **48** Isema anu bare'e mantarima Yaku pai bare'e mampedongeka wa'a mpau anu Kugarata, lawi re'emo anu mangabotusi. Nuntu anu Kugarata ince'emo anu da mangabotusi si'a ri Eo Kiama. **49** Maka pompau-Ku banya ua pepokono-Ku ngkalioku; paikanya i Papa anu mampokau Yaku, Siramo anu mancongkaka Yaku nunjaa anu da Kuto'o pai nunjaa anu da Kugarata. **50** Pai Kuincani songka-A se'e anu da mawai katuwu anu monco bare'e da re'e kapusanya. Pai Yaku mamparata ewambe'i anu ndapaguruka Yaku i mPapa."

13:1 Ntongo saeo nepa da Posusa Pasa, ndaincanimo i Yesu, karatamo ntemponya da ndapampalaika lino se'i da mewalilimo ri Papa. Ndapotowe pura-pura wa'a ntau-A ri lino se'i, pampotowe-A tau se'e bare'e bali-bali rantani rata ri kapusanya. **2** Ntongo mangkoni mawengi i Yesu pai wa'a anaguru-A, napapesuakamo i maja'a nawa-nawa i Yudasi ana i Ncimo to Karioti da naka napepombaikamo i Yesu. **3** Ndaincani i Yesu

ndapepombaikamo mPapa-A kuasa ri Sira. Ndaincani wo'u ka-Siranya ungka ri Pue Ala pai da mewalili ri Pue Ala. **4** Ince'e painaka meoko Sira, ndaosu juba-A ndatima handu ndapeso'oka ri lompe-A. **5** Roo setu ndawangke ue ri loya, nepa ndatepu'umo mawuso'i witi wa'a anaguru-A. Roo ndawuso'i nepa ndapakangauka handu anu ndapeso'oka ri lompe-A. **6** Jela gilira i Ncimo Peturu, nato'o, "Ewambe'i Pue, ja-Komi anu mawuso'i witiku?" **7** Mesono i Yesu, "Se'i-se'i bare'epa nurata ndaya posokinya anu roo kupawia se'i, paikanya raneonya nepa da nurata ndaya." **8** Nato'o i mPeturu ri Yesu, "Ne'e Pue, ne'e kojo boi ndiwuso'i witiku!" Paikanya mesono i Yesu, "Ane bare'e Kuwuso'i siko, bare'e da re'e pokentamu pai Yaku!" **9** Nato'o i mPeturu, "Ane ewance'e Pue, ne'e podo witiku paikanya paleku pai wo'oku wo'u!" **10** Ndato'o i Yesu ri Peturu, "Tau anu roo mandiu magalimo sangkoronya, si'a bare'emo da ndawuso'i jamo witynya da ndawuso'i. Komi se'i magalimo paikanya banya pura-pura." **11** (Ndaincanimo i Yesu isema anu da mampobalu . 'e pu'unya painaka ndato'o, "Komi se'i magalimo paikanya banya pura-pura.") **12** Roo ndawuso'i witi wa'a anaguru-A, ndapataka muni juba-A nepa matunda muni. Ndato'oka tau se'e, "Ndirata ndayamo nunjaa anu nepa roo mpinca Kupowia ri komi se'i? **13** Komi mampeboo Yaku Guru pai Pue. Pai lawi monco anu ndito'o. **14** Ane sako Yaku Puemi pai Gurumi mawuso'i witymi, komi wo'u da mombewuso'i witymi. **15** Ince'e pandiri anu Kutujuka komi, da naka komi wo'u mawianaka ewa anu roo Kupowia ri komi. **16** Monco kojo anu roo Kuto'oka komi se'i, samba'a anamayunu bare'e da meruu ri puenya, pai samba'a pomokau bare'e da meruu ungka ri anu mampokau. **17** Ane ndiincanimo pura-pura se'i ma'ai porasimi ane ndiwianaka. **18** Nunjaa anu kuto'o se'i banya mangkono komi pura-pura. Kuincani isema anu roo Kupilisi. Paikanya nunjaa anu roo te'uki ri Sura Magali, sangaya-ngaya da mewali, 'Ince'emo tau anu mangkoni sangkani-ngkani pai Yaku, da maewa Yaku.' **19** Ince'e Kuparataka komi se'i ri kabare'epanya mewali, da naka ane tepewalimo raneo, da ndiayamo ka-Yakunya si'a anu ndato'o se'i YAKU RE'E. **20** Kamonco-monconya Kuto'o se'i: Isema anu mantarima tau anu Kupokau, si'a mantarima Yaku. Pai isema anu mantarima Yaku, si'a mantarima Sira anu mampokau Yaku." **21** Roo mompau ewance'e i

Yesu, ndaepe ma'ai kojo kapari ndaya-A, nepa ndato'o, "Monco kuto'oka komi se'i, samba'a ri oyomi anu da mampobalu Yaku." **22** Mombeole mata wa'a anaguru-A nakeni ngkajingki ndaya ntau se'e, bare'e naincani ntau se'e isema anu ndatinako ndaya. **23** Anaguru anu ndapotowe i Yesu njau motunda ri soria. **24** Natande'u i Ncimo Peturu si'a, da naka napeoasi i Yesu, isema anu ndatinako ndaya? **25** Metionda anaguru setu ri Yesu, nato'oka Sira, "Isema Pue?" **26** Mesono i Yesu ndato'o, "Tau anu kuwaika roti anu kuome ri mangko, si'amo taunya." Ndatima i Yesu roti sandipu, ndaome ri mangko, nepa ndawaika i Yudasi ana i Ncimo to Karioti. **27** Jabutu nakabe i Yudasi roti setu, mesuamo i maja'a ri rayanya. Ndato'o i Yesu ri si'a, "Powiamo pakaliga nunjaa anu nupokono mampowia." **28** Bere'e ri oyo ntau se'e anu motunda mangkoni i retu anu marata ndaya nunjaa pu'unya painaka mompau i Yesu ri Yudasi ewance'e. **29** Re'e anu masarumaka i Yesu mampokau i Yudasi da maoli bara nunjaa anu da ndapake ri posusa setu, bara da mawai doi teasakodimo se'e ri tau kaasi-asi maka i Yudasi anu bendahara ntau se'e. **30** Butu roo nakabe i Yudasi roti setu, liu-liu mesuwu si'a. Mawengimo. **31** Butu payamo i Yudasi, ndato'o i Yesu, "Se'i-se'i i Ana Manusia ndapapeawamo, pai mampoliu Sira i Pue Ala ndapapeawa. **32** Ane i Pue Ala ndapapeawa mampoliu Sira, Sira wo'u da ndapapeawa i mPue Ala mampoliu koronya ngkalionya. Se'i se'emo da ndapampapeawa. **33** Ee wa'a ana-Ku, bare'emo masae da karoo-roo-Ku ri oyomi. Yaku da ndipepali, paikanya ewa Kuto'okamo wa'a ntadulako nto Yahudi, pai ewance'e se'e da Kuto'oka komi, 'Ri da kanjo'u-Ku bare'e da ndikoto da njo'u.' **34** Se'i songka dawo'u anu da Kuto'oka komi: Ndipombepotowemo komi samba'a pai samba'a. Ewambe'i Kupampotowe komi, ewance'e se'e da pombepotowemi. **35** Ane mombepotowe komi, pura-pura tau da mampomonco kakominya wa'a anaguru-Ku." **36** "Pue, Pue, da malai ri mbe'i komi?" Meoasi i Peturu ri Yesu. Mesono i Yesu, "Ri mbe'i da kanjo'u-Ku se'i-se'i, siko bare'e nukoto da njo'u. Raneo-neonya nepa da nululuwaka yaku." **37** Meoasi wo'u i Peturu nato'o, "Pue, iwenu painaka ise'i bare'e kukoto da malulu Komi? Yaku se'i toka da mate sangkani-ngkani pai Pue!" **38** Mesono i Yesu ndato'o, "Monco kojo siko da mate sangkani-ngkani pai Yaku? Da

nupaincani, ri kabare'epanya mototoro'o manu, tatogo ngkanimo nuto'o, siko bare'e nuincani Yaku!"

14:1 Ndato'o i Yesu ri anaguru-A, "Ne'e boi berodo rayami, da ndiyamo i Pue Ala, pai da ndiyamo wo'u Yaku. **2** Ri banua mPapa-Ku maria kare'e mpeari. Yaku mesindiu da mampatokaka komi da kare'emi. Bare'e da Kuto'oka komi ewance'e ane bemonco. **3** Ane malaimo Yaku mampatokaka komi da kare'emi, nepa da ma'i muni Yaku mantomu komi, da naka ri mbe'i kare'e-Ku njairia se'e da kare'emi. **4** Pai ri mbe'i da Kanjo'u-Ku ndiincanimo jaya." **5** Mompau i Toma nato'o, "Pue, kami bare'e kaincani ri mbe'i da kanjo'u-Mi, ewambe'i da kapaincani jayanya?" **6** Mesono i Yesu ndato'o, "Yakumo se'i jaya ndipaincani pepokono mPue Ala, pai da ndiparata katuwu. Bedare'e tau mangkoto jela ri Papa ane bare'e mampojaya Yaku. **7** Ane ndiincanimo Yaku, ndiincani wo'u Papa-Ku. Se'i-se'i ndiincanimo Sira, pai ndikitamo Sira." **8** Nato'o i mPilipu ri Sira, "Pue, nditujuka kami i Papa, ince'e da gana ri kami." **9** Mesono i Yesu ndato'o, "Ara masaesa karoo-roo-Ku ri oyomi pai bare'e nuincani Yaku, ee Pilipu? Tau anu mangkitamo Yaku, nakitamo i Papa. Wenu pai nupanto'o da, 'nditujuka kami i Papa'? **10** Pilipu! Ara bare'e nuaya ka-Yakunya samba'a-mba'a pai i Papa, pai i Papa samba'a-mba'a pai Yaku. Nunjaa anu Kuto'oka siko banya pepokono-Ku ngkalio-Ku. I Papa anu samba'a-mba'a pai Yaku, Siramo anu mawianaka pura-puranya setu. **11** Da nuayamo Yaku. Maka Yaku samba'a-mba'a pai i Papa pai i Papa samba'a-mba'a pai Yaku. Ane banya ewance'e da ndiyamo Yaku ua wa'a ntetala anu roomo Kuwianaka. **12** Monco kojo anu kuto'o se'i: Tau anu meaya ri Yaku, da mawianaka tetala anu roo Kuwianaka -- pagonya da nakoto mawianaka tetala anu meruu pai ince'e -- maka Yaku da ndeku ri Papa. **13** Pai nunjaa ntano anu ndiperapi ri to'o-Ku, ince'e da Kupowiaka komi, da naka i Papa ndapapeawa mampoliu i Ana. **14** Nunjaa ntano anu ndiperapi ri to'o-Ku, ince'e da Kupowia." **15** "Ane ndipotowe Yaku, da ndipowia wa'a anu Kusongkaka komi. **16** Da Kuperapi ri Papa, da naka ndawaika komi Topompelae anu ntaninya, anu da todo maroo-roo mpaliu pai komi. **17** Si'amo Inosa mPue Ala anu da mantotorakaka komi

pepokono mPue Ala. Bare'e da natarima lino se'i Sira maka bare'e nakita pai bare'e naincani Sira, maka Sira da maroo-roo sangkani-ngkani pai komi pai da samba'a-mba'a pai komi. **18** Bare'e da Kupalaika komi ewa ana ilu, Yaku da mewalili ri komi. **19** Bare'emo masae Yaku bare'emo da nakita lino se'i, paikanya komi da ndikita Yaku. Pai ua Yaku tuwu, komi wo'u da tuwu. **20** Ane ratamo eo setu, nepa da ndiincani ka-Yakunya samba'a-mba'a pai i Papa, komi samba'a-mba'a pai Yaku pai Yaku samba'a-mba'a pai komi. **21** Tau anu mamporewu pai malulu wa'a songka-Ku pai mawianaka, ince'emo anu mampotowe Yaku. Papa da mampotowe tau anu mampotowe Yaku. Yaku wo'u da mampotowe tau setu. Pai da mampatongawa koro-Ku ri si'a." **22** I Yudasi (banya i Yudasi to Karioti) meoasi ri Yesu nato'o, "Pue, wenu painaka Komi da mampatongawa koro-Mi ri kami, banya ndipatongawa ri lino?" **23** Mesono i Yesu, "Tau anu mampotowe Yaku, da nalulu totoraka-Ku. Pai si'a da ndapotowe i mPapa. Yaku pai Papa da ma'i maroo-roo sangkani-ngkani pai si'a. **24** Tau anu bare'e mampotowe Yaku, bare'e wo'u da nalulu totoraka-Ku. Wa'a ntotoraka anu ndidongemo, banya ungka ri Yaku paikanya ungka ri Papa anu mampokau Yaku. **25** Pura-pura se'i Kuto'oka komi ri sindara Yaku sangkani-ngkani pai kami. **26** Paikanya Inosa mPue Ala, Topompelae anu da ndapokau i mPapa ri to'o-Ku, Siramo anu da mantotoraka komi pai mampatikaendo ri pura-pura anu roo Kuto'oka komi. **27** Kalindo ndaya Kudikaka komi, kalindo ndaya-Ku ngkalio-Ku anu Kuwaika komi. Anu da Kuwaika komi banya ewa anu nawai lino se'i ri komi. Pakaroso rayami ne'e maeka. **28** Ndidongemo anu Kuto'oka komi, 'Yaku da malai paikanya Yaku da ma'i muni ri komi'. Ane ndipotowe Yaku, da mawongko rayami ane ronga ndeku Yaku ri Papa, maka i Papa anu meruu mpeawa-A painaka Yaku. **29** Ince'i Kuto'oka komi, ri kabare'epanya tepewali pura-pura, da naka ane tepewalimo, nepa da ndiaya. **30** Bare'emo da maria pasimbaju-Ku ri komi, maka ratamo temponya da kajela ntadulako lino. Paikanya si'a bere'e kuasanya ri koro-Ku. **31** Paikanya pura-puranya setu da tepewali da naka naincani lino se'i ka-Yakunya mampotowe i Papa pai ka-Yakunya anu mawianaka pura-pura anu ndapokauka Yaku. Ndikaligamo tapalai ungka ire'i!"

15:1 Ndato'o wo'u i Yesu, "Yakumo se'i woto anggoro anu monco, i Papaku ewa topeporewu bonde-A. **2** Sanda'a-sanda'a ri Yaku anu bare'e mowua da ndatandosi pai sanda'a-sanda'a anu mowua ince'e da ndapengawasi da naka maria powuanya. **3** Komi lawi magalimo ua totoraka anu Kuto'okamo komi. **4** Ndikasamba'a-mba'amo pai Yaku pai Yaku da samba'a-mba'a pai komi. Ewa ra'a bare'e nakoto mowua ane bare'e metaka ri wotonya, ewance'e se'e komi nepa da ndikoto mowua ane todo sangkani-ngkani pai Yaku. **5** Yakumo woto anggoro pai komi ince'emo wa'a ra'anya. Tau anu todo samba'a-mba'a pai Yaku, pai Yaku samba'a-mba'a pai si'a, da sondo powuanya; maka ane bare'e sangkani-ngkani pai Yaku, bare'e da ndikoto mampowia bara nunjaa-njaa. **6** Tau anu bare'e todo ri kasamba'a-mba'a pai Yaku, da ndatajika ewa ra'a anu mangau. Wa'a ra'a setu da ndatendeka ri apu nepa ndapanowa. **7** Ane komi todo samba'a-mba'a pai Yaku, pai wa'a ntotoraka-Ku ndiparindaya, ndiperapimo bara nunjaa anu ndipokono ri Papa, perapimi se'e da ndabangani. **8** Ane maria wuami, komi mampapeawamo i Papa pai tongawamo kamonconya komi anaguru-Ku. **9** Ewa pampotowe i mPapa komi, ewance'e se'e Kupampotowe komi. Ri katuwumi da mota'a ewa katuwu ntau anu Kupotowe. **10** Ane ndiwianaka wa'a ncongka-Ku, komi todo ri towe ndaya-Ku, ewa Yaku todo ri towe ndaya mPapa, maka Kuwianaka wa'a ncongka-A. **11** Pura-puranya se'i Kuto'okamo komi, da naka wongko ndaya-Ku wo'u da tuwu ri rayami, tuarapa da ma'ai kawongko ndayami. **12** Ndipedongeka patada-Ku se'i: ndipombepotowe samba'a pai samba'a da ewa pampotowe-Ku komi. **13** Tau anu ma'ai pampotowenya wa'a balenya ince'emo tau anu mantambusaka katuwunya tila wa'a balenya. **14** Komi ince'emo wa'a bale-Ku ane ndiwianaka anu Kusongkaka komi. **15** Komi bare'emo da Kupeboo anamayunu, maka anamayunu bare'e naincani nunjaa anu napowia mpuenya. Komi da Kupeboomo bale, maka pura-pura anu Kudonge ungka ri Papa roomo Kuto'oka komi. **16** Banya komi anu mampilisi Yaku, paikanya Yaku anu mampilisi komi, pai mampokau komi malai da naka sondo wuami -- ince'emo wa'a mbua anu bare'e da magero. Pai Papa da mawaika komi wa'a anu ndiperapi ri to'o-Ku. **17** Ince'imo songka anu Kuto'oka komi:

Ndipombepotowemo samba'a pai samba'a." **18** "Ane lino se'i mampobanciika komi, ne'e ndikalingani ka-Yakunya anu riunya napobanciika lino se'i. **19** Ane komi napotumpu lino, lawi da napotowe maka lawi anunya. Paikanya roomo Kupilisi komi ungka ri lino se'i, mewali komi banyamo lino se'i tumpunya. Ince'e pu'unya lino mampobanciikamo komi. **20** Ne'e ndikalingani wa'a anu roomo Kuto'oka komi, 'Anamayunu bare'e da meruu ri puenya.' Ane sako Yaku najeani, komi se'e wo'u da najeani. Ane nalulu ntau se'e totoraka-Ku da nalulu ntau se'e wo'u totorakami. **21** Pura-pura setu da napowia ntau se'e ri komi ua komi anaguru-Ku, maka bare'e naincani ntau se'e i Pue Ala anu mampokau Yaku. **22** Ane rapanya bare'e ma'i Yaku mantotoraka tau se'e, bare'e da napomasala. Paikanya ua karo'onnyamo Kutotoraka bare'emo da nakoto mampesapuka kasala ntau se'e. **23** Tau anu mampobanciika Yaku ince'e se'e mapobanciika Papa-Ku. **24** Ane rapanya ri oyo ntau se'e bare'epa Kutuju tanda ngkuasa anu bepare'e napampowia ntau ntaninya, bare'e da masala. Paikanya se'i nakitamo ntau se'e nunjaa anu Kupowia, pai tau se'e mampobanciika Yaku ewance'e se'e Papaku napobanciika. **25** Paikanya lawi da'ewance'emo pewalinya, da naka kobanganimo nunjaa anu nda'uki ri raya Ncura mPadika ntau se'e, ewase'i, 'Tau se'e mampobanciika Yaku, se'i bere'e pu'unya.' **26** Da Kupokauka komi Topompelae anu ungka ri Papa. Ince'emo Inosa anu da mampatongawa tinako ndaya mPue Ala. Ane jelamo Sira, Siramo anu da masabi Yaku. **27** Pai komi wo'u da mawai posabi kono ka-Yakunya, maka komi anu sangkani-ngkani pai Yaku ungka ri pontepu'unya.

16:1 Pura-pura se'i Kuto'oka komi da naka komi ne'e menggalaura ungka ri peaya ndayami. **2** Komi da ndairi ungka ri wa'a banua mpekakai. Pai da rata temponya wa'a ntau anu mampepate komi nasarumaka tau se'e mawianaka pepokono i mPue Ala. **3** Napowia ntau se'e anu ewance'e ri komi maka bare'e naincani ntau se'e i Papa, pai bare'e wo'u naincani ntau se'e Yaku. **4** Paikanya se'i-se'i Kuto'oka komi, da naka ane tepewalimo, da kono ndiando karo'onnyamo Kuto'oka komi." "Ince'e bare'epa Kuto'oka komi ungka ri pontepu'unya, maka Yaku ntongo sangkani-ngkanipa pai

komi. **5** Paikanya se'i Yaku da mewalili ri Sira anu mampokau Yaku, pai bare'e da re'e ri oyomi anu da mampeoasi ri mbe'i da kanjo'u-Ku. **6** Ua roomo Kuto'oka komi ince'e painaka ma'ai kapari ndayami. **7** Paikanya Yaku manto'oka komi anu monco: Meruu ngkadago ri komi ane Yaku malai, maka ane bare'e malai Yaku, bare'e da ma'i ri komi Topetulungi. Paikanya ane malai Yaku, da Kupokau Sira ma'i ri komi **8** Ane jelamo Sira, ince'e da mawai parata ndaya ri lino kono nunjaa posokinya salaa, kamonco pai popahuku i mPue Ala. **9** Sira anu da mampakayonto, kabare'anya meaya tau ri Yaku ince'e salaa; **10** monco kojo Yaku da ndeku ri Papa pai bare'emo da ndikita Yaku. **11** I Pue Ala montepu'umo mopahuku, maka anu makuasa ri lino se'i ndahukumo. **12** Maria ngayapa anu da raya-Ku manto'oka komi, paikanya se'i-se'i bare'epa ndikoto da mangkoyo. **13** Paikanya ane jelamo Inosa, Siramo anu da mampatongawa kamonco kono i Pue Ala. Komi pura-pura da ndaponinika da ndipaincani pura-pura kamonco. Sira da mompau banya pepokono-A ngkalio-A, paikanya da manto'oka komi nunjaa anu nadonge, pai da mantotorakaka komi nunjaa anu da mewali ripurinya. **14** Sira da mabangkei Yaku, maka nunjaa anu natarima ungka ri Yaku, ince'e se'e anu da naparataka komi. **15** Pura-pura anu re'e ri Papa ince'e anu-Ku. Ince'e pu'unya painaka Kuto'oka komi, nunjaa anu naparataka komi Inosa ince'e anu ndatarima ungka ri Yaku." **16** "Jamo sambinoro kasaenya bare'emo da ndikita Yaku pai podo sambinoro kasaenya da ndikita muni Yaku." **17** Mombepeoasimo wa'a anaguru-A samba'a pai samba'a, "Nunjaa anu ndatinako ndaya painaka mompau Sira ewance'e ri kita: 'Jamo sambinoro kasaenya bare'emo da ndikita Yaku pai podo sambinoro kasaenya da ndikita muni Yaku'? Pai nunjaa wo'u anu ndatinako ndaya pai ndapanto'o: 'Yaku da ndeku ri Papa?'" **18** Mompeoasi mpaliu tau se'e nato'o, "Nunjaa posokinya 'sambinoro kasaenya'? Bare'e karata ndaya kono nunjaa anu ndapau!" **19** Ndaincani i Yesu kadaraya ntau se'e mompeoasi ri Sira. Nepa ndato'oka tau se'e, "I roo Kuto'oka komi, 'Jamo sambinoro kasaenya bare'emo da ndikita Yaku, pai podo sambinoro wo'u kasaenya da ndikita muni Yaku'. Ince'e mo anu ndipombepeoasika ri oyomi?" **20** Monco kuto'oka komi, komi da motumangi pai da mokukuou, paikanya lino se'i da mawongko rayanya.

Komi da mapari rayami paikanya pari ndaya se'e da mewali wongko ndaya. **21** Mapari kojo raya mbe'a ane mosumo da poananya, maka da jelamo tempo ngkparinya naepe. Paikanya ane roomo moana nakalinganimo kaparinya. Maka mawongkomo rayanya mangkita ananya ewa samba'a toline ratamo ri lino. **22** Ewance'emo wo'u komi: Se'i-se'i mapari rayami, paikanya Yaku da momberata muni pai komi, da mawongko muni rayami. Pai wongko ndayami se'e bare'emo re'e tau anu mangkoto da mantima. **23** Ri eo setu bare'emo da re'e bara nunjaa-njaa anu da ndipeoasi ri Yaku. Monco kuto'oka komi, "Bara nunjaa ntano anu ndiperapi ri Papa ri to'oku da ndawaika komi. **24** Rantani rata se'i-se'i bare'epa re'e bara nunjaa-njaa anu ndiperapi ri Papa ri to'o-Ku. Ndiperapimo da ndawaika komi da naka teliogu kawongko ndayami." **25** "Pura-pura Kuto'oka komi ri porapa. Paikanya ma'ipa temponya bare'emo da Kupau ri porapa. Paikanya da Kuto'o mpayoa ri komi kono i Papa. **26** Ri tempo setu komi da merapi ri Papa ri raya nto'o-Ku; da ndipaincani banya Yaku anu da mamperapika komi ri Papa nunjaa anu da ndiperapi, **27** naka i Papa mampotowe komi, ua komi mampotowe Yaku, pai ndiaya ka-Yakunya rata ungka ri Pue Ala. **28** Lawi Yaku ungka ri Papa anu ma'imo ri lino se'i pai da Kupalaika lino se'i da mewalili ri Papa." **29** Nepa mompau wa'a anaguru-A nato'o, "Se'i-se'i Komi Pue, ndito'o mpayoamo banyamo ri porapa. **30** Paikanya kaincani Komi ndiincanimo pura-puranya. Bare'emo re'e yowenya tau da mompeoasi bara nunjaa-njaa ri Komi Pue. Ince'e painaka kaaya Komi Pue rata ungka ri Pue Ala." **31** Mesono i Yesu ndato'o, "Mewali se'i-se'i ndiayamo? **32** Peole! Da rata temponya, pai lawi ratamo, komi da ndawuraga. Samba'a-samba'a komi, da mewalili ri banuami, da ndipalaika Yaku ngkalio-Ku. Paikanya Yaku banya podo ngkalio-Ku maka i Papa da sangkani-ngkani pai Yaku. **33** Pura-pura se'i kuto'oka komi da naka rodo rayami ua komi samba'a-mba'a pai Yaku. Ri lino se'i komi da mangaepe pejeani. Paikanya ndipakaroso rayami. Maka lino se'i Kunangimo!"

17:1 Roo mompau ewance'e metingara ri yangi i Yesu ndato'o, "Papa se'i-se'i ratamo ri temponya, ndibangkeimo Ana-Mi da naka Ana-Mi

mabangkei Papa. **2** Roo ndiwaika Ana-Mi kuasa ri pura-pura toline da mawai katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya ri pura-pura tau anu ndapepombaika i mPapa ri Sira. **3** Ince'imo katuwu anu monco pai bare'e da re'e kapusanya; da naka tau anu maincani i Papa Pue Ala anu samba'a-mba'a anu monco, pai anu maincani i Yesu Kerisitu anu ndapokau i mPapa. **4** Roo Kubangkei i Papa ri lino se'i ri Kupamparoo tetala anu ndipokauka Yaku. **5** Papa! ise'i se'e ndibangkeimo Yaku ri komi Papa, pai pebangkei anu Kupotumpu sangkani-ngkani pai Papa ri kabare'epanya ndapapewali lino se'i. **6** Roomo Kupapaincanika tau kakominya Papa ri wa'a ntau ri lino se'i anu ndipepombaika ri Yaku. Wa'a ntau se'e komi tumpu-Nya, pai tau se'e roo ndiwaika Yaku. Tau se'e malulumo nuntu-Mi Papa. **7** Se'i-se'i naincanimo ntau se'e pura-pura, anu Kuwaika tau se'e mopu'u ungka ri Papa. **8** Roomo Kugarataka tau se'e nuntu anu ndawai i mPapa ri Yaku, pai nasabemo ntau se'e. Naincanimo ntau se'e ka-Yakunya monco-monco kojo rata ungka ri Papa, Pai naayamo ntau se'e ka-Kominya Papa anu mampokau Yaku. **9** Yaku mampekakaika tau se'e, Yaku bare'e mekakai tila lino se'i paikanya podo tila ntau anu roo ndawai i mPapa ri Yaku, maka tau se'e anu i mPapa. **10** Pura-pura anu-Ku ince'e anu i mPapa wo'u, pai pura-pura anu i mPapa ince'e se'e wo'u anu-Ku. Yaku ndapapeawa ri oyo ntau se'e. **11** Se'i-se'i Yaku ma'i ri Papa. Yaku banyamo ri lino kare'e-Ku; paikanya tau se'e ntongo maroo-roo ri lino. Papa anu Magali! Ndjagali tau se'e ri kuasa nto'o i mPapa, ince'emo to'o anu roo ndawai i mPapa ri Yaku -- da naka tau se'e mewali samba'a-mba'a ewa i Papa pai Yaku samba'a-mba'a. **12** Ntongo Yaku lau sangkani-ngkani pai tau se'e, Kujagaimo tau se'e ri kuasa nto'o i mPapa -- to'o anu ndawai i mPapa ri Yaku, roomo Kujaga tau se'e pai bare'e re'e ri oyo ntau se'e anu tetaji, banya manto'o si'a anu lawi tetaji setu da naka kobangani anu na'uki Ncura Magali. **13** Se'i Yaku ma'i ri Papa, pura-pura Kuto'o ntongo Yaku se'ipa ri lino; da naka gana-gana paepe ntau se'e kawongko ndaya-Ku. **14** Roomo Kugarataka tau se'e nuntu i mPapa, tau se'e napobanciika lino se'i, maka tau se'e banyamo lino se'i tumpunya, ewa Yaku wo'u banya lino se'e tumpunya. **15** Bare'e Kuperapi ri Papa da naka i Papa mantima tau se'e ungka ri lino se'i, paikanya anu Kuperapi da naka i Papa mangantawanaka

ungka ri Maja'a. **16** Ewa Yaku banya lino tumpunya, tau se'e wo'u banya lino se'i tumpunya. **17** Ndipapewali tau se'e anu-Mi anu ndapatani mampoliu kamonco, nuntu-Mi Papa ince'emo kamonco. **18** Ewa i Papa roo mampokau Yaku rata ri lino, ewance'e se'e Yaku mampokau tau se'e ri lino. **19** Tila ntau se'e, Yaku mampepombaika koro-Ku ewa samba'a anu i mPapa anu ndapatani, da naka tau se'e wo'u mewali anu i mPapa anu ndapatani mampojaya kamonco. **20** Banya podo tila ntau se'e se'i Kupekakaika, Kupekakaika wo'u wa'a ntau anu meaya ri Yaku ua posabi ntau se'e se'i. **21** Kuperapi boo Papa, da naka pura-pura tau se'e mewali samba'a-mba'a. Ewa i Papa samba'a-mba'a pai Yaku, pai Yaku samba'a-mba'a pai Papa. Mbolimo tau se'e da samba'a-mba'a pai kita da naka lino se'i maaya ka-Kominya anu mampokau Yaku. **22** Roomo Kuwaika tau se'e peawa anu ndawai i mPapa ri Yaku, da naka tau se'e mewali samba'a-mba'a ewa kita samba'a-mba'a. **23** Yaku pai tau se'e, pai i Papa pai Yaku; da naka tau se'e monco-monco mewali samba'a-mba'a. Danapaincani lino se'i, i Papa anu mampokau Yaku pai i Papa anu mampotowe tau se'e ewa i Papa mampotowe Yaku. **24** Papa, da rayaku da naka tau se'e sangkani-ngkani pai Yaku ri mbe'i-mbe'i ntano kare'e-Ku, da naka nakita ntau se'e peawa-Ku anu ndawaika Yaku i mPapa, maka i Papa mampotowe Yaku ri kabare'epanya ndapapewali lino. **25** Papa, Komi mayoa! Lino bare'e maincani i Papa, paikanya Yaku maincani i Papa; pai wa'a ntau se'i maincani ka-Kominya anu mampokau Yaku. **26** Roo Kupapaincanika tau se'e to'o-Mi, da naka towe i mPapa ri Yaku da lau todo ri raya ntau se'e, pai Yaku da samba'a-mba'a pai tau se'e."

18:1 Roo mekakai i Yesu ewance'e, malaimo Sira pai wa'a anaguru-A njo'u ri sambote ngKoro ngKidero. Njairia njau samba'a bonde, mesuamo Sira pai wa'a anaguru-A. **2** I Yudasi anu mampobalu i Yesu, naincani wo'u kare'e bonde setu maka lawi maria ngkanimo kanjo'u ntau se'e njairia. **3** Njo'umo i Yudasi ri bonde setu mamпойunu santibura surodado nto Roma pai bara tesangkuja topojava Banua i mPue, tau se'e napokau wa'a ntadulako ntadu panyomba pai wa'a nto Parisi. Tau se'e mangkeni parewa mpo'iwali, silo pai obori. **4** Ndaincani i Yesu da pewalinya ewance'e ri

woto ngkoro-A; mewali ndatimosuki wa'a ntau setu nepa ndapeoasi, "Isema anu ndipepali?" **5** Mesono tau se'e, "I Yesu to Nasare!" Ndato'o i Yesu, "Yakumo si'a!" I Yudasi anu mampobalu Sira njau mekakore njairia sangkani-ngkani pai wa'a ntau setu. **6** Sindara panto'o i Yesu, "Yakumo si'a," meuranaka tau se'e pura-pura madungka ri tana. **7** Sangkani wo'u ndapeoasi i Yesu ri tau se'e ndato'o, "Isema anu ndipepali?" Mesono tau se'e, "I Yesu to Nasare!" **8** Mesono i Yesu ndato'o, "Roomo Kuto'oka komi, Yakumo si'a!" Pai ane Yaku ndipepali, ndipapaliumo napalai wa'a ntau ntaninya se'i. **9** (Pewalinya ewance'e kobanganimo pau-A anu roomo ndato'o, "Papa, ri wa'a ntau anu roomo ndipepombaika ri Yaku, bare'e da re'e anu da tetaji.") **10** I Simo Peturu mangkeni penai, nawutu penainya napomai anamayunu i ntadu mpanyomba bangke, ware talinganya tondo mokana. To'o anamayunu setu i Malakusi. **11** Ndato'o i Yesu ri Peturu, "Wunca ri gumanya penaimu setu! Ara panto'o ndayamu bare'e da Kuinu tabo mpanginu kapari anu ndawai i mPapa-Ku ri Yaku?" **12** Wa'a ncurodado nto Roma pai wa'a ntadulako pai wa'a anamayunu nto Yahudi mancoko i Yesu nepa napungu pale-A. **13** Riu-riunya nakeni ntau se'e i Yesu ri suara i Anasi mania i ngKayapa. I Kayapa ince'e anu mewali tadu mpanyomba bangke ri ta'u setu. **14** Pai si'amo anu mantotoraka wa'a ntadulako nto Yahudi, nato'o, "Moruana tau samba'a mate tila banca pura-pura." **15** I Simo Peturu pai samba'a anaguru-A anu ntaninya maluluwaka pangkeni i Yesu; anaguru-A anu ntaninya setu ndaincani i ntadu mpanyomba bangke ince'e painaka mesua si'a ri soma banua ntadu mpanyomba bangke sangkani-ngkani pai i Yesu, **16** podo i Peturu mopea ri sambalikunya, ri boboka. Ungka lairia anaguru-A anu ntaninya setu mesuwu ri sambalikunya mompau pai anamayunu we'a anu majaga boboka, nepa napoyunu i Peturu mesua ri soma. **17** Nato'o anamayunu anu we'a mojaga dampo setu ri Peturu, "Ee, ara banya siko samba'a anaguru ntau sindate?" Mesono i Peturu, "Banya!" **18** Tempo setu maranindimo, painaka napatuwu wa'a ntoporioko pai wa'a ntopojaga apu ri ayo da napaneru wa'a ncurodado pai wa'a anamayunu. Njo'umo wo'u i Peturu mekakore maneru sangkani-ngkani pai tau se'e. **19** Napeoasi ntadu mpanyomba bangke ri Yesu kono anaguru-A pai anu ndapaguruka. **20**

Mesono i Yesu ndato'o, "Yaku bare'e bali-bali mompaguru ri tau sondo ri banua mpekakai pai, ri Banua i mPue, pai ri mbe'i kanjau nto Yahudi mompasambaka. Pompaguru-Ku Kuto'o mpayoa bere'e njaa-njaa anu Kusambunika. **21** Wenu painaka nupeoasi ri Yaku? Peoasimo ri wa'a ntau anu madongemo pompaguru-Ku. Manoto da naincani ntau se'e nunjaa anu roomo Kuto'o." **22** Pompau-A ewance'e meoko samba'a topojava natoposaka lio i Yesu, nato'o, "Makoje kojo siko pompau ewance'e ri tadu mpanyomba bangke!" **23** Mesono i Yesu ndato'o, "Ane sala pompau-Ku, tujuka-Ku nunjaa sala-Ku! Paikanya ane Yaku manto'o anu monco, wenu painaka nutoposaka Yaku?" **24** Ntongo ndapungupa i Yesu, napokaumo i Anasi da ndakeni Sira ri Tadu mPanyomba Bangke Kayapa. **25** Ntongo njaupa i Simo Peturu mekakore maneru njairia, mompaumo wa'a ntau ri si'a nato'o, "Ara banya siko samba'a anaguru ntau setu?" Paikanya mesono i Peturu, "Banya!" **26** Samba'a ri oyo anamayunu i ntadu mpanyomba bangke anu moja'i pai anamayunu anu nasayu i mPeturu, pompau nato'o, "Ara banya siko anu kukita ri raya bonde sangkani-ngkani pai Sira?" **27** Mesono wo'u i Peturu nato'o, "Bare'e." -- Sindara setu se'e mototoro'omo manu. **28** Ntongo mowuro-wuropa mpodago nakenimo ntau se'e i Yesu, ungka ri banua i ngKayapa, njo'u ri banua i petoro. Paikanya wa'a nto Yahudi bare'e mesua ri banua maka karika malulu ada agama boi bare'e maya mangkoni pangkoni Pasa. **29** Ince'e painaka mesuwu i Pilatu madadu tau se'e, nepa napeoasi, "Nunjaa anu nditulurika tau se'i?" **30** Mesono tau se'e nato'o, "Ane bare'e re'e sala-Nya bare'e da kakenika komi Petoro." **31** Nato'o i mPilatu ri tau se'e, "Ane ewance'e Ndikenimo tau se'i Ndipabotusi ngkaliomi malulu huku agamami." Paikanya mesono wa'a nto Yahudi nato'o, "Kami bare'e maya da mabotusi tau anu da ndapepate." **32** (Pewalinya ewance'e kobanganimo pompau i Yesu anu manto'o ewambe'i jaya da kapate-A.) **33** Mesua muni i Pilatu ri raya banuanya, napeboo i Yesu nepa napeoasi ri Sira nato'o, "Ara monco siko mokole nto Yahudi?" **34** Mesono i Yesu ndato'o, "Pompeoasi se'i bara ungka ri komi ngkaliomi, bara re'e tau ntaninya anu manto'oka komi kono Yaku?" **35** Mesono i Pilatu nato'o, "Ara Yaku se'i to Yahudi? Tau anu mampepombaika siko ri yaku ince'emo wa'a banca-Mu pai wa'a ntadulako ntadu mpanyomba.

Nunjaa anu roomo Nupowia?" **36** Ndato'o i Yesu, "Kamokole-Ku banya ungka ri lino se'i. Ane rapanya poparenta-Ku ungka ri lino se'i, sangaya-ngaya da meewa wa'a mpalili-Ku da naka ne'e ndapepombaika Yaku ri pale ntadulako nto Yahudi. Pai lawi kamokole-Ku banya ungka ri lino se'i!" **37** Meoasi i Pilatu ri Sira nato'o, "Ane ewance'e Siko mokole?" Mesono i Yesu ndato'o, "Komi manto'o Yaku se'i mokole. Pampona Yaku rata ri lino mantinako ndaya da mangasabi kamonco. Wa'a ntau anu tuwu ri kamonco da mampedongeka Yaku." **38** Meoasi i Pilatu ri Sira nato'o, "Nunjaa posokinya kamonco?" Ungka lairia mesuwumo i Pilatu ungka ri banuanya njo'u mampomberataka to Yahudi nato'oka tau se'e, "Bare'e re'e salanya kurata tau se'i!" **39** Paikanya malulu kabiasami sangkani-sangkani Eo mPosusa Pasa da re'e samba'a taumi anu ndatarunggu da kulapaka komi. Mewali bara ndipokono ane da kulapaka komi mokole nto Yahudi?" **40** Meboo-boo wa'a ntau setu mancono pau i mPilatu, "Ne'e Si'a paikanya ndilapaka kami i Baraba!" (I Baraba setu samba'a parampo.)

19:1 Ungka lairia napokaumo i mPilatu, tau mantabasi i Yesu. **2** Napowia wa'a ncurodado makota wayaa marui naena nepa napaposongkaka i Yesu. Roo setu napaporengkoka Sira juba anu makodara. **3** Nepa napasinggiri ntau se'e nato'o, "Tuwu mokole nto Yahudi." Roo natabe nepa natoposaka ntau se'e Sira. **4** Roo setu mesuwu wo'u i Pilatu nato'oka tau se'e, "Peole kukenika komi si'a ri suarami, da naka ndikita kabare'anya re'e salaanya kurata." **5** Mesuwu i Yesu ntongo ndapatakaka makota anu ndaena ungka ri wayaa marui ngena pai juba makodara. Nato'o i mPilatu ri wa'a ntau se'e, "Ndipeole tau setu!" **6** Butu nakita wa'a ntadulako ntadu mpanyomba pai wa'a ntopojaganya i Yesu, meboo-boomo tau se'e nato'o, "Paku ri kaju ndapanggo Si'a! Paku ri kaju ndapanggo Si'a!" Nato'o i mPilatu ri tau se'e, "Nditimamo Si'a ndikeni, ndipampaku ri kaju ndapanggo, jayaku bere'e salanya kurata Tau se'i." **7** Mesono wa'a nto Yahudi nato'o, "Ri kami re'e huku anu manto'o tau setu sangaya-ngaya da ndahuku mate, maka si'a manto'o koronya Ana mPue Ala." **8** Padonge i mPilatu pompau ntau se'e ewance'e, ma'aimo perata eka ndayanya. **9** Wali mpesua i Pilatu ri

banuanya, ndakeni muni i Yesu ri raya banua i mPilatu. Meoasi i Pilatu ri Sira nato'o, "Siko se'i ungka ri mbe'i kama'imu?" Paikanya bare'e mesono i Yesu. **10** Nato'o wo'u i mPilatu, "Ara bare'e nupokono mompau pai yaku? Ara bare'e nuincani yaku makuasa da malapa siko pai makuasa wo'u da mampaku ri kaju ndapanggo siko!" **11** Mesono i Yesu, "Ane bare'e ndapepombaika i mPue Ala ri siko, siko bere'e kuasamu ri Yaku. Ince'e pu'unya painaka tau anu mampepombaika Yaku ri siko anu meruu ngkabangke ncalaanya painaka siko." **12** Padonge i mPilatu ince'e napepalikamo jayanya da naka nale'o malapa i Yesu. Paikanya meboo-boo wa'a nto Yahudi nato'o, "Ane ndilapa si'a manoto komi banya yunu i Datu! Maka tau anu manto'o-nto'o koronya mokole ince'emo iwali i Datu!" **13** Padonge i mPilatu wa'a mpau setu, nakeni mpesuwumo i Yesu, nepa motunda i Pilatu ri gadera mpobotusi anu ndapapoto'o Joia Watu. (Ri basa Ibarani to'onya Gabata.) **14** Tempo setu mosumo tinti sampuyu pai radua ntongo ndeme. Ince'emo eo pampatoka Posusa Pasa. Nato'o i mPilatu ri wa'a nto Yahudi, "Se'i mokolemi!" **15** Pikanya meboo-boo wa'a ntau setu nato'o, "Pepate Si'a! Pepate Si'a! Paku ri kaju Si'a!" Napeoasi i mPilatu, "Mokolemi se'i da kupaku ri kaju ndapanggo?" Mesono wa'a ntadulako ntadu mpanyomba nato'o, "Kami bere'e mokole mami anu ntaninya wa'anyamo i Datu." **16** Napepombaikamo i mPilatu i Yesu ri tau se'e da napampaku ri kaju ndapanggo. Natima ntau se'e i Yesu nepa nakeni ntau se'e ri sambalikunya. **17** Mesuwumo i Yesu se'i mampasa'a kaju ndapanggo anu da ndapampaku Sira njo'u ri tana anu to'onya "Kare'e Takumbo'o". (Ri basa Ibarani ndato'o Gologota.) **18** Njairiamo ndapampaku ri kaju ndapanggo Sira. Sangkani-ngkani pai Sira re'e tau radua anu ndapaku ri kaju ndapanggo se'e samba'a ri tondo kائي, samba'a ri tondo kana, i Yesu ri tongonya. **19** Ri kaju ndapanggo i Yesu, napokau i mPilatu tau mampataka uki anu ewase'i kateto'onnya, "I Yesu ungka ri Nasare, Mokole nto Yahudi." **20** Maria to Yahudi anu mabasa uki setu, maka kare'e mpapaku ri kaju ndapanggo i Yesu bare'e lawa ungka ri kota. Uki setu ri basa Ibarani, Latina pai Garika. **21** Nato'o wa'a ntadulako ntadu mpanyomba ri Pilatu, "Ne'e nda'uki, 'Mokole nto Yahudi', Paikanya da nda'uki, 'Tau se'i manto'o, Yaku Mokole nto Yahudi.'" **22** Paikanya

mesono i Pilatu, "Anu roomo ku'uki, naka te'ukimo!" **23** Karoonya napaku ncurodado i Yesu ri kaju ndapanggo, natima ntau se'e rengko-A. Rengko setu natila aopo, samba'a surodado marata santila. Natima wo'u ntau se'e juba-A. Juba setu bere'e jaunya -- ndatanu ungka ri wawonya tudu ri joenya. **24** Napombeto'oka wa'a ncurodado setu nato'o, "Juba se'e ne'e ndasia-sia paikanya da ndatendeka dadu bara isema anu da male'o." Ewance'emo pewalinya painaka kobanganimo nunjaa anu te'uki ri Sura Magali, ewase'i, "Tau se'e mampotila-tila rengko-Ku, pai juba-Ku natendeka dadu." Pai lawi ewance'emo kojo powia wa'a ncurodado setu. **25** Mosu ri pu'u ngkaju ndapanggo i Yesu setu, njau mekakore ine i Yesu pai kasangkompoa anu we'a, i Maria rongo i ngKeleopa pai i Maria Madalena. **26** Pangkita i Yesu ine-A pai anaguru-A anu ndapotowe njau mekakore njairia, mompau Sira ri ine-A, "Ine, setu anami." **27** Nepa mompau Sira ri anaguru-A anu ndapotowe, "Setu inemu." Montepu'u ungka njairia natarimamo anaguru-A setu ine i Yesu maroo-roo ri banuanya. **28** Ndaincanimo i Yesu se'i-se'i pura-puranya roomo, pai da naka nunjaa anu nda'uki ri raya Ncura Magali kobangani, mompau Sira ndato'o, "Mangau nganga-Ku." **29** Njairia njau samba'a mangko buke-buke anggoro mapodi, natima ntau se'e yuro, naome ntau se'e ri anggoro setu, nepa nabasula ri woyo, nepa natora napapaisuka wiwi i Yesu. **30** Ndapetomi i Yesu anggoro mapodi setu, ndato'o, "Roomo!" Metutu Sira puramo Inosa-A. **31** Bare'e napokono nto Yahudi ane wata ngkoro ntau ndapaku ri kaju ndapanggo ntongo da moloe-loepa ri kaju ndapanggo ri eo Umapo. Pagonya eo setu kono Eo Bangke nto Yahudi. Maka pampaku i Yesu ri kaju ndapanggo setu kono ri eo anu bangke reme da eo Umapomo. Ince'e painaka njo'u wa'a nto Yahudi mamperapi ri Pilatu da naka napu'asi witi wa'a ntau anu ndapaku ri kaju ndapanggo setu pai da mantaunaka wa'a wata ngkoro ntau se'e ungka ri kaju ndapanggo. **32** Ndekumo kojo wa'a ncurodado mampu'asi witi ntau anu ndapaku ri kaju ndapanggo setu. Riu-riunya witi ntau radua anu ndapaku ri kaju ndapanggo sangkani-ngkani pai Yesu. **33** Karata ntau se'e ri Yesu, nakita ntau se'e Sira matemo. Mewali bare'e napu'a ntau se'e witia. **34** Paikanya samba'a ri oyo ncurodado setu majalo ntawala lompe i Yesu; liu-liu mesuwu daa nagalo

ue. **35** Tau anu mangkita mata ngkalionya pewalinya setu, ince'emo anu mampetumbu gori mpangkitanya, da naka komi wo'u ndiaya monco. Pai nunjaa anu nasabi setu monco, pai naincani kojo kamonconya. **36** Pewalinya ewance'e kobanganimo anu na'uki Ncura Magali anu manto'o, "Bare'e re'e sako samba'a wukunya anu ndapu'asi." **37** Lau wo'u nda'uki ri Sura Magali, "Tau se'e da mampeole Sira anu roomo najalo ntau se'e." **38** Ungka njairia njo'u i Yusu to Arimatea mamperapi ri Pilatu da mantima watanggoro i Yesu. (I Yusu se'i kamonconya si'a samba'a anaguru i Yesu paikanya tesambunika ua maekanya ri wa'a ntadulako nto Yahudi.) Na'ioka i mPilatu perapinya painaka njo'umo si'a mantima wata ngkoro i Yesu. **39** Ratamo wo'u i Nikodemu anu ma'i owi madadu i Yesu ri tongo mbengi, nakeni rampa-rampa mire pai gaharu re'e tetatogo mpuyu kilo kasondonya. **40** Tau radua setumo anu mampakoroka wata ngkoro i Yesu, nasompunika ayapa lena pai narampaika wa'a rampa anu mawongi malulu ada mpopadayo nto Yahudi. **41** Bare'e lawa ungka ri kare'e pampaku ri kaju ndapanggo i Yesu setu njau bonde. Ri raya bonde setu re'e samba'a dayo anu dawo'upa bare'epa re'e tau ndadayo njairia. **42** Ua dayo mosu-mosu pai mosumo temponya da pontepu'u eo Umapo, njairiamo napadayo ntau se'e i Yesu.

20:1 Ri eo Minggu mowuro, ntongo mawengi-wengipa, njo'u i Maria Madalena ri dayo. Nakita watu anu ndapaloka dayo, teawaenggomo ungka ri wobo dayo setu. **2** Molonco si'a mampepali i Simo Peturu pai anaguru-A anu ndapotowe i Yesu setu, nato'oka tau se'e, "I Pue roo natima ntau ungka ri dayo, pai bare'e kuincani ri mbe'i napadika Sira." **3** Malaimo i Peturu pai anaguru anu ntaninya setu njo'u ri dayo. **4** Molonco tau radua setu paikanya anaguru-A anu ntaninya setu ince'e magasi painaka si'a anu jela riunya ri dayo. **5** Napeole raya dayo nakita ayapa anu ndasompunika i Yesu njau ri raya dayo, paikanya si'a bare'e mesua ri raya dayo. **6** I Simo Peturu anu jela ri puri liu-liu mpesua ri raya dayo, nakita ayapa anu ndaposompu i Yesu njau njairia, **7** paikanya ayapa anu ndaso'oka wo'o i Yesu, bare'e njau njairia, teyuyu tepatani kare'enya. **8** Mesuamo wo'u anaguru anu jela riunya ri dayo setu. Si'a wo'u nakita pai napoaya monco. **9** (Rantani rata ri tempo

setu bare'epa narata ndaya ntau se'eposokinya ewa anu nda'uki ri Sura Magali anu manto'o Sira sangaya-ngaya da membangu ungka ri kapate.)

10 Roo setu mewalili wa'a anaguru-A setu ri kare'anya. **11** Njau i Maria Madalena mekakakore ri suara dayo, motumangi njairia. Ntongo mpotumangi meluongga si'a ri raya dayo, **12** nakitasaka njau mala'eka radua morengko mabuya. Mala'eka radua setu motunda ri waka ndapauli wata ngkoro i Yesu, samba'a ri tondo powo'o-A samba'a ri tondo powiti-A.

13 Meoasi mala'eka radua setu ri Maria Madalena nato'o, "Ee we'a nunjaa nutangisi?" Mesono i Maria, "Pueku natimamo ntau, pai bare'emo kuincani ri mbe'i napadika Sira." **14** Karoonya mompau ewance'e, metorobaka si'a nakita i Yesu mekakore njairia. Paikanya bare'e naincani ka-Siranyamo i Yesu. **15** Ndato'o i Yesu ri si'a, "Ee we'a makuja siko motumangi? Isema anu nupepali?" Nasarumaka i Maria tau setu topojaga bonde, pai napasono, "Bara jakomi anu malimba Sira ungka ire'i, ndito'oka yaku ri mbe'i ndipadika Sira da kukanjo'u mantima." **16** Mompau i Yesu ri si'a ndato'o, "Maria!" Metorobaka ri Yesu nepa mompau si'a ri basa Ibarani, "Rabuni!" (Posokinya "Guru".) **17** Ndato'o i Yesu ri si'a, "Ne'e nukekeni Yaku, maka Yaku bare'epa ndeku ri Papa. Paikanya palaimo njo'u ri wa'a ngkasangkompou-Ku, pai petumbuka tau se'e, se'i-se'i Yaku da ndeku ri Papa-Ku pai Papami, Pue Ala-Ku pai Pue Alami." **18** Njo'u kojo i Maria mampetumbuka wa'a anaguru-A pangkitanyamo i Yesu pai karoonyamo ndato'oka pura-puranya setu. **19** Ri eo Minggu setu se'e sindara wa'a anaguru-A mompasambaka ri samba'a banua, pura-pura wombo roomo ndadampo ndapakainti, maka maeka raya ntau se'e ri wa'a ntadulako nto Yahudi. Tingkara-saka, setu i Yesu mekakore ri tongo ntau se'e, ndato'o, "Tabea pai karodo ndaya tilami!" **20** Roo mompau ewance'e nepa ndatuju dodo mpale pai lompea anu najolo ntawala. Pangkita ntau se'e i Pue ma'ai kojo kawongko ndayanya. **21** Ndato'o wo'u i Yesu ri tau se'e, "Tabea pai karodo ndaya da tilami. Ewa i Papa mampokau Yaku, ewance'e se'e Yaku da mampokau komi." **22** Nepa ndatawuisi i Yesu tanoana ntau se'e pai Inosa-A, ndato'o, "Ndisabemo Inosa mPue Ala. **23** Ane komi bare'emo mangkitanaka salaa ntau ntaninya, i Pue Ala wo'u bare'emo da mangkitanaka salaami. Paikanya ane komi mampepalisi sala ntau ntaninya,

i Pue Ala wo'u da mampepalisi salaanya." **24** I Toma samba'a ri anaguru i Yesu anu sampuyu pai radua, (anu karua nto'onya i "Morapi") sindara pepapamara i Yesu ri wa'a anaguru-A si'a benjau njairia. **25** Napau wa'a anaguru-A anu ntaninya ri si'a nato'o, "Kami kakitamo i Yesu!" Paikanya mesono i Toma, "Ane bare'epa kukita wela mpaku ri dodo mpalea, pai kujama welanya, pai kujama wela ntawala ri lompea bare'epa da kuaya." **26** Pusa saminggu ungka njairia mompasambaka anaguru-A ri banua setu, ri tempo setu njaumo pai Toma. Pura-pura dampo mbombo ndarancongi. Setumo i Yesu mekakore ri oyo ntau se'e ndato'o, "Tabea pai karodo ndaya tilami!" **27** Nepa ndato'oka i Toma, "Laenaka palemu jama dodo mpaleku pai pejamamo lompeku. Ne'e bata-bata rayamu paikanya peayamo!" **28** Nato'o i nToma ri Yesu, "Pueku pai Alaku!" **29** Ndato'o i Yesu ri si'a, "Meayamo siko ua nukitamo Yaku, banya ewance'e? Paikanya morasi tau anu meayamo mau bare'e nakita Yaku!" **30** Mariapa kojo tanda ngkuasa anu ntaninya anu ndapowia pai ndatuju i Yesu ri wa'a anaguru-A, anu bare'e nda'uki ri sura se'i. **31** Paikanya anu te'ukimo se'i mantinako ndaya da naka ndiaya kamonconya i Yesu ince'emo Mokole Tadungkadago Ana i mPue Ala, pai da naka komi anu meaya da mangarata katuwu.

21:1 Ungka lairia, sangkani wo'u i Yesu mepapamara ri wa'a anaguru-A ri Rano Tiberia. Ewase'i pewalinya: **2** Ri anu sandeme i Simo Peturu, i Toma anu ndato'o wo'u i Morapi, i Natane to Kana ri Galilea, wa'a ana i Ncebedeu pai radua anaguru-A anu ntaninya ntongo mompasambaka. **3** Nato'o i Ncimo Peturu ri tau se'e, "Yaku da njo'u mebau." Nato'o ntau se'e ri si'a, "Kami wo'u da njo'u." Malaimo kojo tau se'e moduanga. Paikanya sambengi setu bere'e mau samba'a bau nale'o ntau se'e. **4** Mowinangkasimo reme, mekakoremo i Yesu ri wingke ndano, paikanya bare'e naincani ntau se'e ka-Siranya i Yesu. **5** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ee wa'a ana, bara re'e baumi?" Mesono tau se'e nato'o, "Bere'e!" **6** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Tende jalami ri tondo mokana duangami, da re'e ndile'o bau." Ince'e painaka natende kojo ntau se'e jalanya, paikanya nakeni ngkasondo kojo bau anu kono najala bare'emo nakoto ntau se'e mawali no'o jalanya. **7**

Nato'o anaguru anu ndapomawo i Yesu ri Peturu, "I Pue ncinjau!" Padonge i nCimo Peturu kaince'anya Pue, napewunca bajunya (maka si'a bare'e mobaju) nepa mosompo si'a ri rano. **8** Wa'a anaguru anu ntaninya, maluluwaka si'a moduanga njo'u ri wingke, se'i mano'o jala anu buke-buke bau. Maka bare'e lawa gaga ungka ri wingke, bara podo tesaatu meteri. **9** Pena'u ntau se'e ungka ri duanga, nakita ntau se'e njau waa apu pai njau bau ri wawonya sangkani pai roti. **10** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Koisa ndikeni ma'i bara tesangkuja mba'a bau anu nepa ndile'o setu." **11** Mepone ri duanga i Simo Peturu, nano'o jalanya ndeku ri karatana. Jala setu buke pai wa'a bau anu bose. Imbanya re'e saatu lima mpuyu pai tatogo mba'a bau. Paikanya mau ewance'emo kasondo bau ri raya jala, bare'e masia jala setu. **12** Ndato'o i Yesu ri tau se'e, "Ndikama'imo mangkoni." Bere'e mau samba'a tau ungka ri oyo wa'a anaguru-A setu anu mantaha mampeoasi, "Komi isema?" Maka naincani ntau se'e Sira i Pue. **13** Nepa ndatimosuki i Yesu tau se'e, ndatima roti setu, ndawaika tau se'e. Ewance'e se'e wo'u bau setu. **14** Ince'imo anu katatogo ngkaninya i Yesu mepapamara ri wa'a anaguru-A, ungka ri pembangu-A ungka ri kapate. **15** Karoonya tau se'e mangkoni, ndato'o i Yesu ri Peturu, "Simo ana i Yona, Bara monco siko meruu nupampotowe Yaku, pai pampotowe ntau se'e se'i Yaku?" Mesono i Peturu nato'o, "Monco, Pue, ndiincani ewambe'i kupampotowe Komi Pue." Ndato'o i Yesu ri si'a, "Porewumo wa'a ana bimba-Ku." **16** Karadua ngkaninya i Yesu meoasi ri si'a, "Simo ana i Yona, bara nupotowe Yaku?" Mesono i Peturu nato'o, "Monco, Pue, ndiincani yaku mampotowe Komi Pue." Ndato'o i Yesu ri si'a, "Porewumo wa'a bimba-Ku." **17** Da katatogo ngkaninya i Yesu meoasi ri si'a ndato'o, "Simo ana i Yona, bara nupotowe Yaku?" Mapari raya i mPeturu madonge, maka katatogo ngkaninyamo i Yesu meoasi ri si'a. Ince'e painaka mesono wo'u i Peturu, nato'o, "Pue, Komi Pue mangaincani mpengaya-ngaya. Komi Pue maincani kayakunya mampotowe Komi Pue!" Nepa ndato'o i Yesu ri si'a, "Porewumo wa'a bimbaku. **18** Monco kojo anu Kuto'o se'i: Ntongo mangurapa siko, nupataka ngkaliomu so'o ntongomu, nepa malai ri mbe'i ntano pepokono ndayamu. Paikanya ane matu'amo siko raneo, da nutonju palemu, nepa tau ntaninya mangaso'o siko, nepa da nakeni siko ri kare'e anu bare'e nupokono

da njo'u." **19** (Pompau i Yesu ewance'e, mampatongawamo ewambe'i da kapate i mPeturu mabangkei i Pue Ala.) Roo setu, ndato'o i Yesu ri Peturu, "Lulumo yaku!" **20** Meeli i Peturu, nakita ri talikunya anaguru anu ndapotowe i Yesu. (Si'amo anu motunda ri sori Yesu sindara mpangkoni, pai anu meoasi ri Sira, "Pue, isema anu da mampobalu komi, Pue?") **21** Pangkitanya si'a, meoasi i Peturu ri Yesu, nato'o, "Pue, ewambe'i da pewalinya si'a se'i?" **22** Mesono i Yesu, ndato'o, "Ane da Kutangara si'a ntongo tuwupa rantani rata muni Yaku, bere'e pokentanya pai siko. Paikanya siko, lulumo Yaku!" **23** Ince'e painaka tebambarimo ri oyo anaguru i Yesu, anaguru setu bare'e da mate. Ntanoka, bare'e ndato'o i Yesu anaguru-A setu bare'e da mate, paikanya, "Ane rapanya Kupokono si'a ntongo tuwupa rantani rata muni Yaku, ince'e bere'e po kentanya pai siko." **24** I Yohane anu mawai posabi kono wa'a anu mewali se'i. Si'a wo'u anu manga'ukimo. Pai manoto ri rayata nunjaa anu nato'o setu monco. **25** Ntongo maria ngayapa anu ntaninya anu ndawianaka i Yesu. Ane rapanya da nda'uki ri katimamanya, kuepe-epe bare'e soa sambawo lino se'i da ndapadika sura anu da nda'uki setu.